ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN WEEKLY
published every Thursday by
The Little Russian Nat'l Union of America
at
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | To Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $2.50
single copy...... .05 | half year...... 1.25

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

РІК XXI. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 12-го червня 1913. Ч. 24. | VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, June 12, 1913. No. 24.

Наша нова друкарська машина.

Випускаючи у сьвіт отсе число „Свободи" у зміненім форматі, уважаємо за відповідне подати до відома членів нашої організації і читачів „Свободи" причину, яка приневолила нас до сеї переміни формату.

Хоч ся переміна може й без значіня для посторонних людий, то одначе для членів Р. Н. Союза як і цілої нашої організації вона є річию великої ваги.

Сю переміну спричинило закупно Р. Н. Союзом нової посиінної друкарської машини, якої образець помiщаємо подаємо.

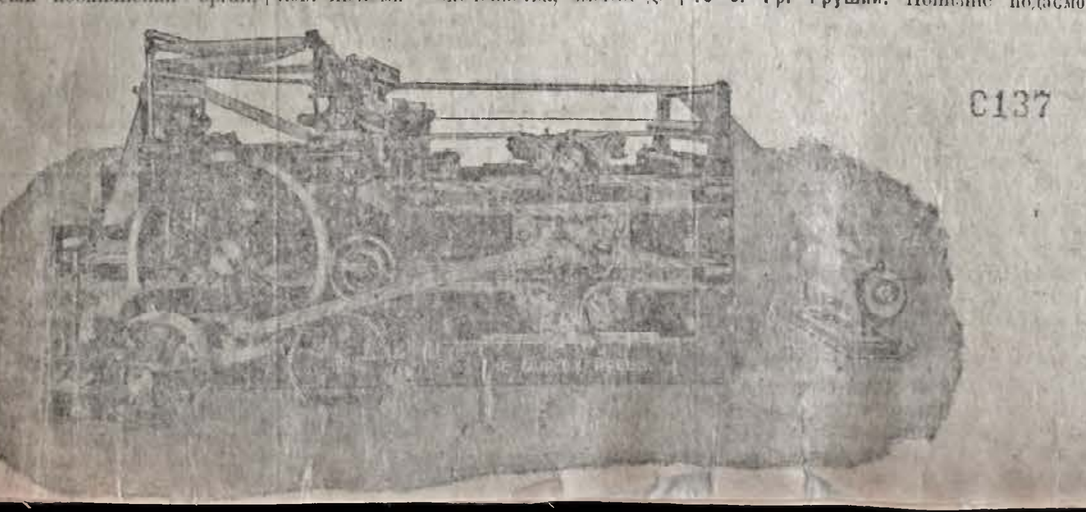
Конечність закупна такої машини давалась відчувати уже від давна, бо при зростаючім числі членів Р. Н. Союза збільшав ся заєдно і наклад нашої часописи, а дотеперішна стара друкарська машина не була в силі надрукувати протягом тижня часописи на означений час, навіть при найбільшім обтяженю. А коли ще зважимо, що ся машина як і потрібні до неї мотори задля безперервного їх ужиманя зчаста ставали ушкодженими і треба було в таких разах удавати ся до чужих друкарень, а нераз навіть аж до Ню Йорку возити форми, то сей самий факт сьвідчить найлучше, що закупно нової машини стало ся невідкличною конечностию.

Тому Гол. Уряд Р. Н. С., взявши сю річ під зрілу розвагу, прийшов до переконаня, що закупно нової машини — се річ неминуча а здійснене її може вийти лиш в користь загалу членів і читачів „Свободи". І на поконвенційнім засіданю рішено закупити одну з найпрактичнійших машин, звану Duplex, як також рішено поширити убікації друкарні для уставленя сеї машини. Поладнавши усі замовленя, треба було вкінци рішити, у якім обємі належить тепер видавати „Свободу", тимбільше, що на новій машині неможливо було, задля технічних причин, друкувати часопись у дотеперішнім форматі, лиш у збільшенім. А позаяк збільшене формату на 12 сторін збільшило би рівночасно і розходи, тому оказала ся потреба зменшити число сторін до десять. Після найстислійшого обчисленя і порівнаня теперішного обєму часописи з попереднім, то в теперішних десятьох сторонах містить ся о много більше матеріялу як у попередних дванайцятьох сторонах. Додане одної шпальти до кождої сторони заступає сї дві відняті сторони, а продовжене шпальт чи сторін в порівнаню з попередним форматом дає читачам є півтора сторони більше матеріялу, що очевидно виходить лиш в користь читачів.

Сї два факти, а іменно побільшене обєму часописи і закупно нової машини, творять у нашій організації нову культурну стадію, у якій вона зростатиме у силу і славу. У силу зростати-ме вона через свій побільшений орган, „Свободу", у котрім кождий найде доволї пожиточних річий, щоб порозуміти вагу організації і горнути ся до неї, та ще й других до сего заохочувати. Славу здобуде вона тим, що внесла так гарну руську інституцію, якою можемо сьміло гордитись перед американським промисловим сьвітом. Наша часопись є найбільшим українським тижневником на сьвіті, а наша друкарня є дійсно одинокою, що посідає посиінну друкарську машину як і другі найновійші машини до складаня, т. зв. „Лінотайпи".

Не від річи буде, коли згадаємо дещо про сю цїкаву машину. Коли на старій, звичайній машині мож було надрукувати в одній годині заледви около одної тисячі аркушів з чотирма сторонками, то на новій машині мож надрукувати в тім самім часї 5 тисяч примірників і то вже 12 сторін відразу. Кромі сего часопись виходить з машини уже зложена, так як її дістають до рук читачі. Папір на сю машину не накладаєсь осібними аркушами, лиш розвиваєсь автоматично з великої ролї (звою) і він вється як ящірка поміж численними вальцами і плитами з черенками. В середині машини перерізують його ножі, а відповідні прилади складають і відсувають готову вже часопись. З одної ролї паперу мож надрукувати 10.000 примірників „Свободи". Сю машину порушує електричний мотор о силї 15 коний.

Сама машина важить 35.000 фунтів. Широкість її виносить 10 стіп, довжина 15 стіп, а висікість 7 стіп. Коштує враз з мотором і реґулятором електричного проводу 11 тисяч долярів.



НОВИНКИ.

Страйк в Патерсон, Н. Дж. Страйк у прядильнях в Патерсон, Н. Дж., про який ми вже кілька разів доносили, все ще не покінчений. Та на страйковім тереніі панує супокій і тому уся увага звернена є на масовий процес, витоочений 35-ом страйкарам, обжалованим о нарушене публичного супокою через згромадженя в прядильнях нювку. Позаяк оборона покликує много сьвідків, процес потреває принайменче з півтора тижня. Загальне оґірчене викликав драконський засуд редактора соціялїстичного тижневника, „Weekly Issue", Александра Скотта. Йому закинено злочин підбурюваня против правительства і за се судія засудив його на 1 до 15 лїт вязниці та 250 дол. грівни. Правний заступник редактора вніс відклик, та все таки сей послїдний, задля браку поруки в висоті 5.000 дол. мусїв пемандрувати до вязниці.

Експльозія в майнах. Дня 7-го с. м. в наслїдок експльозії газів, яка наступила в майні Scott в Монт Кармель, Па., зістало засипаних 50 майнерів. Сейчас посиішив ратунковий відділ і лиш завдяки тому, що ратуючі мали на голові шоломи безпеченьства, змогли дістати ся в виповнену ґазами майну. Коло полудня добуто 18 а в пару годин пізнійше 22 з засипаних. До сеї пори добуто два трупи: кромі сего один з виратованих лежить в критичнім станї і надіють ся кождої хвилини його смерти.

Під ту пору, коли наступив вибух, находило ся під землею 350 майнерів. Одній частині вдало ся ще завчасу втїчи з загроженого місця, але решті відтяли отруйні ґази відворот. В пару хвилин по експльозії ґази почали горіти і кождий з 18-и перших виратуваних є більше або менче попарений.

Віче в Манчестер, Н. Г. Дня 17. цьвітня с. р. відбуло ся в Манчестер, Н. Г., віче, на котрім промовляв п. С. Демидчук. Не будемо описувати цїлого перебігу віча, бо подібні бесїди були нераз оголошувані в „Свободі". З огляду на се подаємо тільки загальну суму. Зібраних гроший було $68.20. З того по відтрученю видатку в сумі $14.20 остало $54.00, які то гроші вислано до „Днїстра", на книжочку вкладкову ч. 6800. — Никола Плечій, секр. віча.

Нюйорський Боян воскрес. Українське сьпівацьке товариство в Ню Йорку, „Нюйорський Боян", воскресло до нового житя. В сю пятницю, дня 13-го с. м. відбуде ся перша проба в гали Лакусти під ч. 217 Е. 6-та улиця. Товариство зовсім зреорґанізовано, а приступивші до нього нові визначні вокальні сили та інтелїґентний провід дають запоруку найгарнійшого розвою на будуче. Руська пісня була все товаришкою-розрадницею нашого народу в хвилях розпуки і крайного нещастя, вона-б повинна і нюйорських Українців заналити до ідеалів і взнеслих поривів та знайти як найгарнійше цопертє. Тому то отсею дорогою запрошує ся усїх піснолюбивих Нюйорчан, громадно вступати до сего товариства та причинити ся своїми силами до звеличеня нашої чудової пісні.

Найзимнїйший за людської памяти день в червни. В історії нашого метеорольоґічного бюра, яка датує ся від року 1870-го нема згадки про такий зимний день в місяци червни, як се було 9-го с. м. В ночи навістив стейт Ню Йорк, Пенсильвенію та горішний Ню Джерзи сильний мороз, так що навіть в заслонених від вітру місцях вода покрила ся грубою верствою леду. Бульба, фасоля, кукуруза та помідори цїлковито померзли, вирядкуючи фармерам шкоду, яку обчисляють на сотки тисячів. Богато фармерів в північнім стейтї Ню Йорк є цїлковито зруйновані, позаяк тепер знищені засїви були роблені другий раз: перші засїви знищив дводневий мороз перед трьома тижнями. Перший масвий мороз знищив цїлковито усю садовину і на цїлім сході Злучених Держав, теперішний мороз доправив і знищив городовину. В получено з виширубованими до остаточности цїнами мяса являє ся гарна перспектива для бідаків.

Коротенька автобіоґрафія померлого о. Гр. Грушки. Понизше подаємо коротеньку автобіоґрафію бл. п. о. Гр. Грушки, яку він прислав був разом зі статею, поміщеною в попереднім числї „Свободи". Вона звучить:

„о. Григорій Грушка уродив ся 13. вересня 1859 в Зарубінцях, повіту збаражського, в Галичині. Початкові школи і науку ґімназіяльну відбував у Львові, опісля був висланий через б. п. митр. Йосифа Сембратовича на богословіє до Риму, котре докінчив на університетї у Львові. — По рукоположеню в роцї 1884, був сотрудником і першим проповідником в церкві катедральній сьв. Юра у Львові; опісля був кілька лїт в Америцї яко сьвященик, де оснував „Свободу". Повернувши до краю, через кілька лїт блукав ся по ріжних адміністраціях, а від 7 лїт є парохом Пеняк в повітї брідськім. Від півтора року тяжко спаралїжований".

Для доповненя подаємо тут також і посмертну згадку про Прометея американської Руси-України, поміщену в 104. числї львівського дневника, „Руслан":

О. Григорій Грушка помер по довгій недузї (паралїжа) заосмотрений сьв. Тайнами в Пеняках в 54. роцї житя. Покійний, парох Пеняк, чоловік рухливої вдачі, був довго душпастирем в Америцї, відтак невдоволений положенем Русинів і духовеньства в краю перейшов, принявши православє, до Росії. Придивившись ся там житю духовеньства залежного від правительства і секатур єпископів, сповняючих волю ґенерал-ґубернаторів, вернув до католицької церкви. Був се добрий проповідник. Знав він анґлїйське письменьство, котре студіював в оригіналї. Похорон відбув ся дві недїлї перед Великоднем при великім здвизї духовеньства і вірних. В. є. п.!

При сїй нагоді мусимо справити ошибку, яка вкрала ся з нашої вини у статї о. Н. Дмитрова про покійного о. Гр. Грушку, поміщеній на першій сторонї в попереднім числї нашої часописи. о. Н. Дмитрів поправно був написав, що покійний помер в 54-ім роцї житя. „Дїло" написало було, що вмер в 58-ім роцї і ми гадаючи, що „Дїло", як часопись виходяча в Галичині, повинно мати точні інформації, бо походячі випрост з жерела, справили, як показує ся, мильно згадану дату в рукописи о. Н. Дмитрова. Отсим простуємо нашу помилку, перепрошуючи заразом Веч. о. автора.

Положенє на Балканї вельми критичне. Мимо того, що минувшого тижня представителї Болгарії, Чорногори, Сербії, Греції і Туреччини підписали мировий прелїмінар, через що офіціяльно покінчила ся крівава війна на Балканах, критичне положенє таки в нічім не змінило ся. Зі союза балканських держав проти Туреччини повстав новий, іменно союз Сербії з Грецією, якого вістрє є звернене проти Болгарії. Обі сторони покликали назад розпущених резервістів і стоять проти себе готові кождої хвилини почати нову війну о поділ добутих від Турка земель. Про критичне положенє на Балканах сьвідчить також і ся обставина, що Австрія, яка була вже розпустила частину своїх змобілїзованих сил домів, опять покликала усїх резервістів під оружє.

Після послїдних депеш з 9-го с. м. виходить таки, що нова балканська війна є неуникнена. Напруженє поміж Болгарією, Сербією і Грецією дійшло до верха. Кабінети усїх великих держав в Европі рівнож прийшли до сумного пересьвідченя, що поділ видертих Туркови земель не дасть ся доверпшти без нових потоків крови, без нової крівавої війни поміж дотеперішними союзниками. Сербія посьпішно висилає і скріплює на границі свої залоги та військо і військові пригандали заняли цїлковито усї желїзничі лінії. В Льондонї відбуло ся 9-го с. м. послїдне засїданє мирових повновласників балканських держав і Туреччини та скінчило ся без ніякого реального вислїду. Повновласники предложили своїм прави- [illegible]

... чило мир з Туреччиною, а [illegible] обставини наглядно сьвідчать про се, що [illegible] теперішний балканський союз розлетить ся на куски. Зараз по замкненю засїдання сербські повновласники лишили Льондон і рушили з поспіхом домів. Як говорять добре поінформовані круги у Відни, у столицях Сербії і Болгарії панує велике оґірченє, а настрій є того рода, що вибуху війни належить надїяти ся кождої хвилини.

Побіда Українців в Одесі. При виборах до міської ради в Одесі перемогли Українці в більшім числі, між ними др. Ів. Луценко, К. Кропивницький і инші. Чорносотенцї мимо підмоги зі сторони правительства і поліції провалили ся.

Получене Тихого океану з Атлянтійським. При помочи 88 тисяч фунтів динаміту розбито сподї послїдню скальну запору, яка ділила ще на панамськім просмику води Тихого океану від Атлянтійського. В наслідок страшної експльозії затрясла ся земля в своїх основах в промірі кількадесять миль а за тим непоїм канал став виповнювати ся водою. На сусїдних горах в отсю пору згромадило ся кілька тисяч цїкавих, які нарочно в тій цїли приїхали туди зі Злучених Держав.

Весїлє. Дня 7. червня с. р. в Ню Йорку відбуло ся вінчанє п. Михайла Пиртка з панною Зофією Дячко. Михайло Пиртко є сином п. Григорія Пиртка, звісного члена Р. Н. Союза, який немало потрудив ся коло розвою нашої організації. Є се один зі старших наших переселенців тут в Америцї і належить до тих перших Русинів, що осїли в містї Ню Йорку. Весїлє відбуло ся гучно при співучасти многих місцевих і довколичних гостий. Молодій парі желаємо щастя на новім шляху житя та многих і благих лїт!

Засудженє обманця. Свого часу писало ся в нашій часописи про справки славного „адвоката" Вокалка, який мав з'орґанізувати пару відділів до „Соединені-я", „Слов. Сполку" і „Єдноти". В дійсности ніяких відділів він для тих орґанізацій не з'орґанізував, та сї нїбито з'орґанізовані відділи послужили йому яко претекст до неправного стягнення від „Соединені-я 12.000 дол., Слов. Сполку 11.000 дол. і Єдноти 6.000 дол. титулом посмертного по нїбы померлих в тих відділах членах. [illegible] викрило ся і пана Вокалка поставлено перед суд. Тут не маючи иншого виходу він признав ся до вини і за надужиранє почти до ошуканьчих цїлий зістав засуджений на півтора року казниції. Цїкаво тепер би знати, чи пошкодовані орґанізації постараютъ ся о стягнене шкоди або покаране Вокалка за ошуство.

Держави приказали розорудженє. Положенє на Балканї в нічім не змінило ся: є критичне, як і минувшого тижня. Вправдї в понедїлок, 9-го с. м. мали в Солуни зїхати ся делєґати балканських держав, щоб рішити спір поміж Грецією, Сербією і Болгарією, та загально не приписують до сего великої ваги. Сербія і Греція не довіряють Болгарії та суть того переконаня, що ся послїдна хоче виждати на час, щоби свої війська сконцентрувати на стратеґічно важних точках. Положенє є так напружене, що великі держави зажадали катеґорично розорудженя балканських держав і Туреччини. [illegible] жаданя вийшла від Росії, почим Петербург є того пересьвідченя, що тоти балканські держави не погодять ся, доки принайменче дві третини своїх армій не розпустять домів. [illegible] всї держать змобілїзовані армії, і Туреччина зібрала усю свою силу на лінії Чаталджа [illegible] дить [illegible] Напруженє поміж Сербією а Болгарією збільшило [illegible] [illegible]

...ІА.

...сії при Р. ...Ансонії, на ...явив ся ре... ...ндрейко. ...промовою мі... ...ович та покли... ...Горбаля, а на ...С. Підборежняка. ...няв свої місця, а ...я з бесідою до ре... ...ейка, просячи його, ...народови отсї шляхи ...якими він має йти ...ня.

Забрав ...д. Д. Андрейко. Горячими, пливучими із глубини серця словами змалював біду і недолю нашого народа посеред сїмї культурних націй. Цїла причина нашої недолї лежить в тім, що у нас брак просьвіти. Се є жерелом нашої економічної і полїтичної недолї. Щоби лихови зарадити, нам передовсїм треба постарати ся о добрі школи, деби наші дїти могли учити ся не лиш по 1 годинї денно, але принаймецче по яких 5—6 годин. В Галичинї, де тиснуть нас і ляхи і жиди, мимо гнету і неволї, народ наш вже взяв сам у свої руки справу народної просьвіти, закладаючи по всїх усюдах свої рідні школи. То чомуж би і нам не піти вказаним шляхом і рівнож самим не подбати про свою просьвіту. Нам тут під кождим зглядом лекше живе ся; ніхто нас не гнете, маємо повну свободу дїланя та і матеріяльно стоїмо лїпше. Тому крайна вже пора взяти ся до дїла, до працї на просьвітнім поли.

В гадку висловлених думод д. референтом, віче ухвалило слїдуючі резолюції:

1) Найпекучійшою справою на нашій американській Руси-Українї є орґанїзація народних шкіл; виховане нашого молодого поколїня мусить народ взяти у свої руки і повести иншим шляхом, як се до тепер діє ся, коли не хоче загинути у океанї чужинців.

2) Другою не менче важною і пекучою справою є орґанїзація старших в товариство „Просьвіта", яке має дбати про культурне і економічне двигненє нашого народа.

3) При кождій руській парохії повинні основати ся в найкоротшім часї читальні і бібліотеки.

Усї три резолюції принято однодушно грімкими оплесками.

При звуках народних гимнів вічевики розійшли ся домів.

Матій Студент, сскр. віча.

Seymour, Conn.

Як відомо всїм, Просьвітна Комісія заложена при Р. Н. Союзї, вислала референта в особі п. Д. Андрейка, котрий обіздкає руські кольонії в Америцї. Пожаданим єсть, щоби подавано до часописий справоздання з віч і сходин просьвітних, бо се буде доказом, чи потрібне є товариство Просьвіта в Америцї чи нї і буде товчком до просьвітньої роботи.

Справоздання з віча в Ансонії не подаю, бо надію ся, що се зробить секретар віча. Я зі своєї сторони зазначу тільки се, що на вічу виписалось б... ко пів сотки люда до тов. Просьвіта.

Зупиняю ся трохи довше над гостиною п. Д. Андрейка в Сеймор, Конн.

Дня 29. мая був баль братства сьв. Івана Хрестителя. На той баль я вибрав ся з делєґатом Просьвітної Комісії і ансонійським хором.

Війшовши до галї я перепросив розгуляну публику за напад і пояснив, що справа просьвітна є так важна, що не жаль посьвятити для неї пів години.

Заки референт зачав свою глубоко обдуману промову, хор дїтий з Ансонії і Сеймор під управою п. С. Ягели відсьпівав пісні: „Гей там дїтвора руська иде", „Чом, чом, чом земле моя" і „Трара, трара".

По відсьпіваню пісень зачав ся реферат п. Д. Андрейка, в котрім він обговорив справу нашого шкільництва в Америцї і справу клюбів-читалень, зазначуючи з натиском, що як не подбаємо о себе самі, то ніхто о нас не подбає. По рефераті наступила збірка добровільних жертв і зібрано $6.84. Підчас збірки сьпівано патріотичні пісні, як: „Засвистали козаченьки", „Гура, гура" і „Май контрі".

До тов. Просьвіта виписалось 24 осіб, котрі вложили зараз вступне а деякі ... на цїли тов. Просьвіта жертвувало братство сьв. Хрестителя $5.00.

Причина, ... с. ся, щоби ...

чи то на мітинґ чи на баль чи на сходини в приватних домах.

Оголошень ріжних балїв много, але про культурну, просьвітну роботу мало що чувати. Який хосен з тих гроший, що заробить братство або і церков на пятницї, коли стає часто причиною гріха многих, стає причиною частих калїцтв і инших нещасть. В програму Просьвітної Комісії повинно війти поборюванє пянства. В поміч повинні прийти уряди братств і Гол. Уряд Р. Н. Союза, накладаючи кари грошеві на пияків, а коли пияк є налоговий, належить викинути таку закалу з братства.

На місце балїв з пятикою треба вводити забави товариські зі сьпівами, відчитами і деклямаціями, в лїтній порі головно на вільнім воздусї.

Во виду того, що просьвітна робота повинна захопити як найширші круги, не від річи буде, як від часу до часу люди інтересуючі ся справою просьвіти вискажуть свій суд, хотяй би він і був не зовсїм практичний.

Тож осьміляю ся кинути кілька гадок.

1. Справою шкіл народних повинні наразї занятн ся сьвященики після вказівок опитних, а головно свого Епископа.

2. Належить вишукати вандрівних учителїв, котрі вказали би многим дякам, як вести школу, котрі училиб хорального сьпіву не лише церковного, але і сьвітського і вели курси для неграмотних.

3. Належить висилати по руських кольоніях прелеґентів з відчитами з наукою поглядовою. Вступ най буде низький, щоби як найбільше число людий могло брати участь в викладах і се буде наш вандрівний університет людовий. Таких прелеґентів на ріжні загальні інтересуючі теми може бути більше, так щоби до року кожда більша кольонія могла почути хоть кілька відчитів, а менші кольонії хоть один, два.

4. Вказаним є, щоби вандрівні учителї, делеґати і прелеґенти були аґентами просьвітних книжок і видавництв, видаваних в старім краю. По одному примірникови деяких таньших книжок могуть возити з собою на показ і збирати замовленя.

5. Треба впливати, щоби кожда руська кольонія мала свою хоть маленьку бібліотеку.

6. Належить заохочувати ріжними способами наших людий, щоби посилали дїтвору до висших анґлійських шкіл (бо русько-анґлійських висших шкіл нема); належить подумати над тим, чи не удалоб ся дїтям біднійших родичів прийти в поміч, наколи вони здібні, талановиті.

7. Кождий відділ Р. Н. Союза № 1 і № 2, а й инших руських орґанїзацій, повинен зложити якусь жертву на цїли просьвітні, а се буде доказом, що справа просьвітна лежить йому на серцї.

Тяжкої працї підняв ся п. Д. Андрейко, бо се прямо виглядає на фізичну неможливість, щоби він потрафив обїхати до нового року всї руські кольонії. Вказаним би було вислати другого делеґата в цїли приспішеня просьвітної акції.

о. М. Данилович.

ДОПИСЬ.

З Jersey City, N. J.

ПОКЛИК!

Дорогі Братя і Сестри!

В імени Товариства Українських Соколів, котре зістало заложене вже тому другий рік і котре належить до славної орґанїзації Р. Н. Союз, я як основатель і орґанїзатор того Товариства, як також і теперішний його предсїдатель звертаю ся до Українців замешкалих тут в Джерзи Сіти на долинї міста з покликом і просьбою о громадне вступанє в члени того Товариства.

Дорогі Родимці! Ми не знаємо, що нас може вже завтра стрінути і яке нещастє може на нас впасти. — Хотячи бути певним того завтра і задля себе самих і задля своєї родини ми повинні горнутись до Товариства, бо тільки в Товаристві можемо найти поміч в разї слабости, калїцтва та инших нещасть. Нехай ніхто з Вас не рахує на свої власні сили, нехай не оглядає ся на свої засоби, бо в разї якого несподїваного випадку ті сили і ті засоби скоро можуть вичерпатись.

Бо неодин з наших братів, помимо, що довший час тут перебував і мав спосібність вступити до Товариства, все котрі йшли на мітинґ. Він чванив ся, що його Товариство, то є його кишеня. І щож з таким звичайно стає ся? От непадійно навістила його яка хороба, що потревала кілька тижнів, а часами і кілька місяців — і „Товариство" з його кишенї вичерпало ся на докторів та ріжні ліки. А опісля біда, нужда а помочи нізвідки. І такий чоловік зістає опущений від всїх і аж тогди доперва пізнає свій блуд, що не належав до Товариства.

А кілько то батьків родини умирає лишаючи жену і бідні дїти сиротами, без ніяких засобів до житя, без жадної опіки. А то тільки длятоко, що не хотїло ся їх батькови вписати до Товариства і Р. Н. Союза, до котрого був би мусїв платити якусь певну вкладку що місяця.

А кілько то випадків малисьмо вже таки між нами, що як умер такий, що не належав до жадного Товариства ані до Р. Н. Союза, то не було защо його поховати та аж доперва треба було занятись колектою і жебрати по пару центів.

І єслиб кождий зрозумів цїль Товариства, то не було би тої жебранини, не було би тої біди і нужди по родинах по смерти батька, бо всї належалибисьмо до орґанїзації, до Р. Н. Союза і до Товариства, котре в разї нещасть несло би батьківську поміч і потїху.

Щож нам тепер випадає робити? Приступити до Товариства Українських Соколів і великої славної орґанїзації Р. Н. Союза!

Місячна вкладка не зробить нас ще жебраками, та кождий дуже легко може сю місячну вкладку заплатити.

Ми не посїдаємо тут жадних великих маєтків, абисьмо могли числити на свої власні сили. Кождий з нас робітником, котрий виставлений що дня на ріжні небезпеченьства, отже яко такий, не маючи засобів грошевих, повинен вступити до Товариства, аби бути забезпеченим на завтра. Тому не відкладаймо вступу на будучність, на місяць або рік, бо не знаємо, що нам завтрішний день принесе.

Слїдуюче засїданє (мітинґ) Товариства Українських Соколів в Джерзи Сіти відбуде ся дня 16-го червня в понедїлок в Народній Гали під ч. 72 Моріс Ст., Джерзи Сіти, Н. Дж. Якраз добра нагода для кождого, аби прийшов і вступив до Товариства. Се Товариство платить в разї слабости по $5.00 тижневої запомоги і $100.00 посмертного; знова друге посмертне в сумі $1000.00 або $500.00 дол. дістають спадкоємці члена з каси Р. Н. Союза.

Сей і слїдуючий місяць ново-вступаючих членів принимає ся до Товариства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута.

Вкінци упрашає ся Товаришів, щоби були ласкаві занятись щиро орґанїзацією поміж своїми знакомими, та щоби старали ся припровадити зі собою на висше згаданий мітинґ як найбільше нових членів.

Стефан Милянович.

Надія.

Жила і не жила. Жила — бо билось в її груди серце, бо говорила, дивилась, плакала, слухала, а не жила — бо її невинне, чисте і ясне як сніжнобілий цьвіт лелїї серце, затроювано їдю...

Гарна була так, як той цьвіт весняний, скупаний в росї ранїшній, позолочуваний сонїшним проміием. Бувало в ранцї, як клячала і молилась над гробом матери, як косами втирала сльози з лиць, то була як та стать викувана з мармуру. А як заливаючись потом заробляла тяжко на кавалок хлїба, серпом стинаючи пшеничні лани, то була як та могуча царівна, що перед нею лицарі в шоломах бють поклони. А як в недїлю, пристроївши коси цьвітками клячала перед образом Пречистої в церкві, то була як той ангел, сьвята, невинна, чиста. Але ніхто не вмів її пошанувати.

Батько, пяниця непросипений, удержуваний роботячими руками своєї дитини, побивав бідну Зофію та проклинав тагими проклонами, що від них ще дужше як, від побоїв вона ридала. Злющі погані парібки обидливими словами затроювали її невинне серце, а вона терпіла, бо не мала на стільки сили, щоб оборонитись, а не було нікого такого, хтоб її оборонив. Її єдина защитниця та потїха, люба матїнка, давно вже лежить в гробі, а більше... більше...

Від напастий сльозами боронилась...

Рознеслась в селї чутка, що Зофія віддаєсь за найбогатшого парібка в селї...

...ік вернув батько з корчми, впала йому до ніг тай благала:

„Батьку кинь... ... руки. До суду-віку навколїшках буду перед тобою ходити, як пес буду тебе слухати, лиш вчини мою волю, не продавай моєї сили тай краси, мойого серця і душі не віддавай на поталу."

Пяний, негідний батько, замість відповіди копнув свою дитину.

На другий день в селї говорили, що Зофія втїкла до міста до жидів в найми.

* * *

Тїсна, брудна, погана жидівська хата. Старий, сивий як голуб жид сидить при вікнї над книжкою тай бурмоче незрозумілі слова; донька, середних лїт жидівка, плекає дитину, через двері чути погані пісні запитих людий.

Рипнули двері. До хати ввійшла як смерть блїда Зофія в найми проситись. Старий, сивий як голуб жид, відвернувсь на хвилю від своєї книжки, жидівка зиркнула косом, щось обоє побурмотїли тай Зофія стала... жидівською наймичкою. Минали днї довгі, сумні, непривітні.

Навикла Зофія до тернїнь. Байдужим став їй пискливий плач малого жиденяти, побої злющої жидівки та вічні проклони старого жида. Навикла до них. Зжилась з ними. Часом тільки, як ніхто не видів, клякала в кутику та молилась, довго, сердечно, горячо. А хвилї тої молитви були їй найбільшою осолодою в житю, були її єдиною надією кращого, лїпшого житя.

Доходить північ.

Через двері в шинку чути сьпіви розпиячених людий, бренькіт фляшок і шклянок, крики та торги з шинкарем і жидівкою.

Зофія сидить над колискою та вколисує жиденя, що заводить пискливим голосом. Вколисала. Оперлась рукою о край колиски, вдивилась в лице дитини, заплакала ревно тай ледви чутно засьпівала:

„Ой вдарили три морози на зелені лози; ой добили сиротину дрібні, гіркі сльози."

В шинку стало тихо, начеб підслухано її сирітський сьпів. Хтось щось заговорив, всї бухнули сьміхом і тихо отворились двері до тої хати, де була Зофія з дитиною. Оглянулась і охнула зі страху.

Перед нею засьвітились очи якогось поганого чоловіка, що, хитаючись на ногах, йшов прямо до неї, як той хижий орел з розтягненими раменами.

Крикнула з переляку, побігла на двір і вже більше не верталась. Не було її кому оборонити, а не мала на стільки сил, щоб оборонитись.

* * *

Зорі, немов заплакані очи, визирали зза імли, як гостинцем поза рогачкою йшла Зофія. А все з нею разом плакало. Плакали і березн на цвинтари, плакали дрібною росою придорожні трави і цьвіти, заводили жалібно і сичі по полях. А Зофія все йшла вперед сумна, заплакана, а перед нею стелилась дорога довга, широка, темна як ніч. Жаль, тяжкий жаль стиснув її серце. Що вона тепер бідна пічне, що зробить з собою, де поверне ся, куди діє ся? Три рази вертала до батька, три рази мусїла втїкати. Четвертий раз вже не верне ся.

Широка, довга, далека дорога, встелена думками без надії.

Присїла спочити під хрестом. Холод почи обняв її і пронибнув скрізь тїло. Вклякла і стала молити ся, а молитва її була така жалібна, як плач похоронний, а така сумна, як осїнь в широкім степу.

„Боже! не дай менї сиротинї марно загинути. Не дай погубити і запаспастити моєї чистої душі. Я через неї, з любови до Тебе терплю такі невимовні муки."

„Боже! Я опущена, покинена цїлим сьвітом, всїми людьми. Нема нї одної душі між ними, щоб надімною змилосердилась, менї помогла, мене виратувала з сих злиднїв і бід. Я обдерта з всякої земської надії! Менї немає тут житя, бо таке житє, яким я до тепер жию, то мука і терпінє. Та коли не суджено, щоб менї всьміхнулась доля, допоможи Всемогучий, най у тих терпінях витреваю до кінця!"

І перейшла думкою те все, що пережила, що перетерпіла, а сльози покотились по лицях, а вітер розніс їх по травах.

Затуркотів віз, залопали кінські копита і віз зупинив ся перед хрестом. З воза висїла якась жінка в чорнім убраню і підійшла до хреста.

„Що робиш тут, дитино?"

„Плачу", відповіла Зофія.

„А відки ти тут взяла ся?"

Зофія розказала все з дитинячою щиростию і сердечностию. Взяли її на віз і повезли. Були се Сестра Служебниці, що вертали від хорої жінки.

* * *

В однім великоміськім шпиталі хорих обслугує хорих гарна як цьвіт... До салї хорих принесли тяжко раненого чоловіка, що бритвою підрізав собі горло. Всї дуже дивували ся, що служебниця на вид того хорого зімлїла.

„Що вам є, сестричко" — запитали її монастирські товаришки, як опритомнїла.

„Мій батько, той хорий, що підрізав собі горло..."

По кількох днях подужав батько і пізнав ся з донькою.

„Моя надіє!" закричав радісно, побачивши доньку, „я тепер спасений", проговорив тихше, а по кількох хвилях перестало його серце бити.

Вмер зі зворушеня.

Як лїкарі прийшли, то донька вже молила ся над студеним тїлом батька, а з її очий падали цїлючі, невинні сльози на поморщені щоки мерця.

Ірма Остапівна.

ЛЮБЛЮ...

Люблю Тебе, народе рідний,
Люблю ті ниви і рілю —
Що предків піт і кров змочили...
Гей, над житє я вас люблю!

І вас люблю, гаї тїнисті,
Люблю ваш сьвіт, благословлю,
І сьпіви птиць невинні чисті —
Гей, над житє, я вас люблю!

Люблю ті ріки, як шепочуть,
Тихі чи бистрі у бігу —
Немов хотїлиб сьпівать думу....
Гей, над житє я вас люблю!

Так тільки се... що оглядати
Крізь сльози треба сю красу —
Та ще й кайдани звенять.... грають....
Ох сего — вже я не люблю!

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що за неплаченє місячних вкладок зістали виключені отсї відділи з Руського Молодечого Союза: Відділ 17 Mayfield, Pa.; 21 Bellevernon, Pa.; 47 New York, N. Y.; 56 Carnegie, Pa.; 65 McKeesport, Pa.; 79 Buffalo, N. Y.; 95 Sheffield, Pa.; 105 Port Jerwis, N. Y.; 120 Newark, N. J.; 128 Northampton, Pa.; 143 New Kensington, Pa.

Головний Уряд Р. М. Союза.

ДО ВІДОМА ІНТЕРЕСОВАНИМ.

На руки підписаного надійшли протести против виплати посмертного по бл. п. Василю Мисяк, чл. від. 78 Р. Н. С. в Майнерсвіл, Па. Розглядаючи сю справу, я прийшов до переконаня, що при виповнюваню декларації померлого члена зробив помилку або сам бл. п. Василь Мисяк або секретар 78. відділу, п. Йосиф Вайда. В декларації замість села Піддубцї, з котрого походив небіщик, написано рукою згаданого секретаря **Угнів**. Позаяк померший Василь Мисяк походив справдї з села Піддубцї, почта Угнів, і був дїйсним членом 78. відділу Р. Н. Союза від грудня 1911 до марта 1913, в котрім то місяци помер, то я не бачу причини, чому посмертного по бл. п. Василю Мисяк не мало би ся виплатити його женї, котра з дрібними сиротами проживає постійно в селї Піддубцях, почта Угнів, в Галичинї.

Д. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

ВАЖНЕ!

До пп. стангoлдерів Руського Народ. Дому в Америці.

Отсею дорогою пораз остатний взиває ся Вас, П. Т. стакголдери, шерів А і шерів В, щоб чим скорше звернулисьте свої шери на адресу: S. Jadlovski, Box 76, Jersey City, N. J., бо так довго, поки лїквідаційна Комісія не збере всї шери назад, не буде могла приступити до остаточної виплати тихже шерів. Послїдний речинець до звертаня шерів єсть назначений до 31. червня (June) б. р.

Лїквідаційна Комісія
Р. Н. Дому в Америцї.

РОДИМЦЇ! ЧИТАЙТЕ!

Плити патефонові з найкрасшими руськими піснями 24 цм. по 2.50 К., 29 цм. по 4.50 К., 35 цм. по 6 К. **Плити ґрамофонові** по 2.50 К., 4 К, 6 К і 9 К, за штуку. При більшім замовленю значний опуст.

Прибори січові як: ленти червоні і синьожовті, медалї з портретом Шевченка, козацькі смушкові шапки з червоними або синими мішками по 4 К; **вироби різьбарські** а іменно: каламарі, ножі до розтинаня книжок, рамцї, зеркала, перстені мосяжні нацьорковані, тонірці різьблені нацьорковані від 5 К., бібулярі і т. п.

Дуже гарні **українські фартушки** від 3 К до 12 К, вишивані краватки по 4 К, жіночі торбинки ручні по 2 К за штуку і взагалї всьо, що ...

КАЛЄНДАР.

ЧЕРВЕНЬ.

н. ст.	Дни	Руські сьвята
12	Четвер	Ізаака
13	Пятн.	Єрмія
14	Субота	Юстина
15	Неділя	**Зелені Сьвята**
16	Понед.	**Пресьв. Тройці**
17	Вівтор.	Митрофана
18	Середа	Доротея

НОВИНКИ.

Геройський вчинок руського сьвященика. Дня 5-го с. м. уладила руська парохія при церкві сьв. Володимира в Скрентон, Па., прогульку над озеро Lodore. Прогульковці користаючи з прегарної погоди повинаймали човна і поплили на озеро. І тут нараз, з невідомої причини перехилило ся і вивернуло ся човно, у якім сиділи: Михайло Конопельський, Іван Бортоспок (? — Ред.), Михайло Кноп та його осьмилітний синок, Михась. Усі пішли під воду, глубоку в тім місци на сорок кілька стіп. Недалеко місця випадку находив ся в малім човнї о. Володимир Держирука зі своєю подругою. Не надумуючи ся довго, о. Держирука з усією силою приплив на місце катастрофи і з нараженєм свого і своєї жінки житя вирятував від нехибної смерти Бортоснка та Кнопа, подаючи їм весло і в сей спосіб витягаючи їх на своє човенце. Хлопчина якось сам доплив до перевернeного човна і вхопив ся його. Мих. Конопельський, впавши у воду не виринув уже із ньої і найшов смерть у холодних филях озера. Нещастю приглядали ся з берега сотки прогульковців, не маючи одначе спромоги прийти потапаючим з помочию. Як зачуваємо, компетентні круги поробили заходи, аби нагородити геройський вчинок о. В. Держируки відзначенєм його золотим медалем з фондації Карнеґого.

Відзначенє нашого земляка. Славного нашого земляка п. Модеста Менціньского, оперового сьпівака в Кольонії за знамените відтворенє партій в „Siegfried-ї", і „Goetterdaemmerung" відзначив князь Ангальту титулом „Kammersaengera".

Самодержавець на Ellis Island уступає. Як доносять тутешні часописи, ославлений зі свого жорстокого правлїня на імміґраційній стацiї Ellis Island, William Williams, з днем 30-го с. м. відходить на відпустку. Ще 6-го мая він вручив свою резиґнацію президентови Вілзонови, який 4-го с. м. коротким письмом повідомив його, що приймає резиґнацію. Вiлиямс буде провадити тепер адвокатську канцелярію.

Крокодилячі сльози гр. Бобрінського. Галицькі вибори йдуть. Треба пособій, без них не пройшов би нїодин русофільський кандидат. Йдуть благаня наших домашних москвичів до свого батька Бобрінського. Ну, але вже і Бобрінського кишеня висохла, а російська публика починає чимраз більше тратити націоналїстичний запал і рівночасно з тим ослабає приплив рубликів. Тому Бобрінський переміняє позу, вже не гукає на Австрію і проклятих мазепинців, але починає в „Нов. Времени" лляти крокодилячі сльози над муками нових сьвятителїв „законопослушних" Бендасюка, Гудиму і Сандовича. Може хоч тим когось розжалобить ся і вимантить ся „фльоту" на галицькі вибори. При тім дістасть ся і австрійському парляментови і митр. Шептицькому і навіть рад. Рибіцькому. Цїлий фелєтон п. н. „Гоненія на православіе въ Галиціи и Угорской Руси" повний брехонь, фантастичних порівнань з переслїдуванями перших християн, драматичних описів в роді „за кілька днїв їх (Гудиму і Сандовича), закованих к кайдани, але в ризах із хрестом на грудях, перевели до Львова в тюрму", або „з першого дня приїзду православних сьвящеників до Галичини їх окружила цїла хмара жандармів і шпіонів. їм не давали змоги вийти на вулицю без того, щоби не йшли жандарми з переду, з боків і ззаду, щоби ізолювати їх від населеня, яке до них з усїх усюдів наплнвало". Видко неабиякий талант у Бобрінського.

Прилука острова Ада-Калєг до Австрії. На середині Дунаю, між границями угорською, румунською і сербською лежить скалистий островець, Ада-Калєг, по сербськи Нова Орсова, на котрім мешкає до 3.000 Турків. В 1716. р. здобули сей остров австрійські війська і задержали до 1738. р. По 4-тижневій облозї в 1738 р. здобули його назад Турки а в 1800. р. знова австрійські війська, однак на підставі договору відступила Австрія сей остров Туреччинї. Підчас берлїнського конґресу заключено новий договір між Австрією а Туреччиною, на основі котрого Угорщина мала сповняти на сїм острові поліційний надзір і від сего часу угорська залога, зложена з 28 жандармів, пів баталїона піхоти і двох гармат стало там перебувала і властиво Угорщина сим островом заряджувала. Однак мимо сего був там турецький ґубернатор а заразом комендант кріпости; турецька залога складала ся з кільканайцятьох жовнїрів. Кораблї, які причалюють до сего острова, належать переважно до Австро-Угорщини, проте находило ся на острові богато аґенций і австро-угорських урядів. Можна проте сказати, що дійсно сей остров від давна вже належав до Австрії. Длятого не звернено зовсїм уваги на се, що перед двома тижнями відбула ся прилука сего острова до Угорщини. Довершили сего акту в сей спосіб: Старший жупан комітату Крашо Серені, др. Зольтан Медь в асистї жупана Авреліїя Іссекуца, офіцира жандармерії і двох жандармів удав ся до тамошного ґубернаторського будинку, де їх приняв ґубернатор острова Шеріф Едін бей. Старший жупан показав йому постанову угорського правительства. Ся постанова велїла старшому жупанови прилучити остров Ада Калєг іменем короля Угорщини і безпроволочно обняти в посїданє. Островом управляти має крашо-серенський комітат. По доконаній прилуцї списано протокол. Турецький ґубернатор сказав, що від свого правительства не має вказівок, тому протоколу нїякого не підпише і не протестує. На знак прилуки лишив жупан на острові 150 жандармів, котрі пильнували би порядку.

Від 1878. р. мешканці острова не платили нікому податків і не служили у війську. Тепер ті привілеї будуть знесені. Остров є на 1.75 клм. довгий, а на 500 метрів широкий. Має дуже гарне положенє і є улюбленим прогульковим місцем дунайських прогульковців. Сербська печать домагає ся внесеня протесту на конференції амбасадорів в Льондонї з нагоди прилуки острова Ада Калєг до Австро-Угорщини.

Австрійські Славяни в балканській війнї. Як доносять праські часописи, в балканській війнї брало участь 2.836 Славян з Австро-Угорщини, яко добровольцї, в сїм числї 40 Чехів. З сих добровольцїв 600 вернуло здорових, 1.400 полягло на війнї, 700 лежить в шпиталн, решта загинула. З 40 Чехів вернуло до дому лише 6.

В Ястрабику на Лемківщині заходами пар. учителя п. Трускавецького заложено читальню „Просьвіти". Перші загальні збори відбули ся дня 18 мая с. р. в присутности звиш 50 люда. Цїль товариства, як також „Сільського Господаря" і „Рідної Школи" подав присутним відпоручник філії „Просьвіти" п. Шепарович з Нового Санча. Про минувшість нашого народа говорив п. Приймак, пар. учитель з Дубного, діяльність москвофілів зобразив п. Трускавецький, а до масового вписуваня в члени читальнї загрівав присутних о. Гринчук, місцевий сьвященик. На початок вписало ся 30 членів.

Нова виправа до північного бігуна. В червни с. р. має вирушити нова виправа до Канади, щоби провірити ґеоґрафічно ті околиці, в яких після думки капітана Пірія находить ся суша а після Нансена виключно бурливе полярне море. Нова суша буде в случаю відкритя прилучена до анґлїйських областий. Вартість її буде дуже мала, хиба би винайшли в нїй, як і надіють ся, великі поклади металїв. Виправа переведе дослїди межи північною Канадою а бігуном. На провідника виправи покликано звісного дослїдника підбігунових околиць, Ісляндця Стефанзона. Кошти виправи покрие сама Канада, а місцем виходу буде пристань Вікторія в Колюмбії. Учасники виправи зголошують ся добровільно, а добровольців для ґеоґрафічного провіреня краю найшло ся так много, що навіть місця моряків і кухарів заняли люди з університетським образованєм. До нової виправи допускають, як виказує спис наукового штабу, виключно анґлїйських горожан.

Не хочете дати ордера, віддайте дві тисячі рублїв. Купець Ванюков в Варшаві виступив проти товариства Червоного Хреста за зворот 2000 рублїв тому, що не виконано услівий, на яких подарував повисшу суму Червоному Хрестови. Ванюков зложив для Червоного Хреста 2000 рублїв під услівєм, що є гроші звернуть йому, коли в решевн не дістане ордера Анни 2-гої степени. Коли на [illegible] став ані ордера ані гроший, купець Ванюков звернув ся на судову дорогу, складаючи деклярацію на блянкетї комітету Нарвського Червоного Хреста і підписану президентом комітету, після котрої зобовязано ся виставати ся йому ордер Анни 2-гої степени. Суд відкинув домаганє Ванюкова що до звороту 2000 рублїв.

Несупокій в Мексику. Здавало ся, що република Мексик, наш полудневий сусід, по тільки пережитих несупокоях і революціях, наконець віддихне у мирі. Та дарма. Давнїйша партія ані не думає про се, аби мирно глядїти на се, як нова, яка її видерла керму, править державою. І йдуть заговори за заговорами, а революций є тілько, кілько стейтів числить Мексик. А всї ті революції стремлять до сего, аби повалити провізоричного президента і поставити нового. В найновійших часах ватага повстанців під проводом Карранци здобула важне портове місто, Матамору. Через занятє сего міста повстанці, або як вони самі себе називають, конституціоналісти, стануди сильно на ноги, бо тепер мають куди привозити для себе збрую і амуниції. Як відомо, уряд Злучених Держав строго придержує ся невтральности і тому не пускає через границї нїяких воєнних матеріялів. Про критичне положенє в Мексику сьвідчить факт, що ґенерал Педро Оєда, ґубернатор стейту Сонора видав едикт, покликуючий до збруї усїх мужчин в віці від 16 до 70 лїт.

„Свій до свого!" Якось недавно тому була в нашій часописи згадка, що після тутешного права не всякий, хто се робив, мав право підписувати правні документи. На тім поли дїяло ся богато надужить, бо несьвідомі люди нераз підписували важні документи перед людиною, яка до сего не мала нїякого права; через се часто-густо приходило ся нашому чоловікови поносити важку матеріяльну втрату. І тепер мило нам подїлити ся з нашими Родимцями вісткою, що наш земляк, звісний джерзсітський патріот, д. Ст. Миляновнч, одержав від стейту право, потверджувати і підписувати всякі документи. Всякий документ ним виставлений і підписаний має законну власть перед судами. Тому з чистою совістю кличемо: Свій до свого! В канцелярії д. Ст. Миляновича, що містить ся під ч. 193 Grand, St., Jersey City, N. J., всякий може бути певний, що найде правдиву поміч і пораду.

Найбільша сьвічка на сьвітї. Родина американського мілїярдера, Морґана, який недавно помер, справила до церкви сьв. Петра в Римі сьвічку, яка має горіти лише в днях великого посту. Ся сьвічка є 5 метрів висока, промір її виносить пів метра і важить 4 сотнари. Може горіти без перерви 9 лїт, а що буде горіти лише підчас Великого посту, вистарчить на 3.000 лїт. Зробила її одна фабрика в Гарлєм. Сьвічка коштувала 7.000 франків, а кошти самого золоченя виносили 1.250 франків.

Процес Рузвелта. Минувшого тижня відбував ся перед судом присяглих в містї Marquette, Mich. процес, який виточив бувший президент, Рузвелт, редакторови часописи „Iron Ore" за образу чести, поповнену в той спосіб, що у часописи було подано начеб пан Рузвелт час від часу любив добре ликнути. Сим обидив ся пан Тедди до того степеня, що редактора запізвав в суд та зажадав 10.000 дол. відшкодованя. На потвердженє, що він нїколи нїчого иншого не пє, як лиш одно молоко, покликав щось 50 сьвідків. Вже цїлий тиждень тревала розправа, коли нараз в минувшу суботу противники помирили ся. Редактор публично перепросив Теддого, а сей заявив, що для його чести буде вистарчаюче, коли суд признасть йому якусь номінальну суму, як плястер на його скалїчену честь. Коли судії присяглі стали радити над тим, кілько тисячок має вартувати той плястер, забрав слово опять Рузвелт і заявив, що буде вповні вдоволений, коли суд наложить на редактора кару в сумі 6, словами: шість центів, бо йому не ходить о висоту кари, лиш о саму сатисфакцію. І стало ся по його волі. Кошти процесу має поносити кожда сторона сама за себе. Кошти процесові Рузвелта виносять 10.000 дол. а кошти обжалованого редактора 2.000 дол.

Нове ограниченє імміґрації. Сенатор Dillingham посїм, коли його перший біл що до здаваня іспиту через кождого імміґранта бувший президент Тафт заветував, виступив опять з новим імміґрацийним білом. У нїм жадає ся, щоб від тепер допускати до Америки з кождої нациї лиш десять процент з того числа, яке дана нація ні же коли примірoм під пору є нас в Злучених Державах около 200.000, то від тепер буде мати вступ до Америки лиш 20.000 Русинів на рік; всякий Русин, якого стріне нещасна доля, що він приїде тут як 20.001-ий і всї по нїм прочі мають бути депортовані без милосердя, без огляду на се, чи вони здорові чи слабі, чи приїхали тут з грішми, чи без цента. Законодавець виходить з того заложеня, що Злучені Держави не суть в силї асімілювати таку велику імміґрацію, яка під пору вливає ся в їх границї і тому доконче належить її припинити а зглядно ограничити. Се нове ограниченє не відносить ся нї до Канади, нї до полудневo-американських републик, які мають бути виключені з під того права. Виняток з під права рівнож мають становити ті імміґранти, що їдуть до своїх дуже близьких свояків. Корабельні лїнії будуть заєдно повідомлювані про число прибувших імміґрантів з даної народности, та про число, яке ще їм вільно буде перевезти. За кождого імміґранта, якого доставилиб понад приписану границю, мають платити по 100 дол. кари.

Наймолодший вбійник на сьвітї. Ледви двайцять місяців має Тома Печчано, який поповнив онодї вбійство в Нюарк, Н. Дж. В нападї шаленої зависти — так говорять лїкарі — він бив свою два дни житя числячу сестру так довго, аж доки ся не згинула під його руками. Мати положила обоє до одного лїжка, і не звертала на дїтий якусь хвилину уваги, бо була занята гістьми, які прийшли її відвідати і ту хвилину використав півторарічний вбійник. Дитина вмерла таки під його руками.

Сніг в Шікаго. По спеках, які панували минувшого тижня у Шікаґо, та доходили до 91 степенів, нараз 8-го с. м. спала температура до того степеня, що сипнуло снїгом наче в зимі. Правда, снїг не лежав довго, але все таки в містї та околици виряднв величезні матеріяльні шкоди.

Магнесом хочуть добути скарб з моря. Недалеко Сан Франціска потонув перед 4 місяцями корабель „Corcoran", на якого покладї находила ся залїзна скриня з сумою 650.000 дол. в золоті. Місце, де потонув корабель, є таке глубоке, що нурцї задля величезного тисненя води не можуть до нього дістати ся. І ось тутешні інжінєри продумали спосіб: величезний маґнес на сильних линвах мають спустити на дно моря і тут мають ним так довго пересувати сюди і туди, аж поки він не надибає стальової скрині з золотом і не притягне до себе. А тоді, коли її вже буде держати маґнес, буде вже легко вивіндувати скарб на верхню води. Будучність найлїпше покаже, чи сей плян, такий простий і легкий в теорії, буде ним також і в практицї.

Шпигунська афера в Австрії. Від послїдних двох лїт, то є від часу, коли правдоподібність війни Австрії з Росією висїла майже на волоску, Росія засипувала Австрію своїми шпигунами. Особенно наша Галичина могла похвалити ся тисячами російських шпигунських афер. Та всї вони являють ся дитинною іграшкою в порівнаню з послїдньою, яка минувшого тижня потрясла основами цїлої монархії. Іменно минувшого тижня поповнив самовбійство у Відни полковник Редль, який служив при ґенеральнім штабі. Самовбійник був людиною незвичайно здібною, а маючи скінчену воєнну академію, в дуже молодім вiцї став полковником а того року в осени мав бути іменований ґенералом. Від кількох лїт звернув на себе увагу незвичайно гулящим житєм, що пожирало місячно величезні суми. Се впадало тим більше в очи, що всї знали про нього, що він походить з бідної родини та в початках своєї військової карієри мав величезні довги. Та від двох-трох лїт, відколи Редль війшов в тїсні зносини з одною російською дамою, що мешкала постійно у Відни, не лиш позбув ся усїх своїх довгів, але ще й місячно розкидав десятками тисячів. Почато слїдити і показало ся, що він був найголовнїйшим російським шпигуном, та що за посередництвом сеї дами продав Росії усї найтайнїйші військові пляни Австрії. Переведене детайлїчне слїдство по його смерти дало незбиті докази, що Росія дістала з його рук усї воєнні пляни не лиш Австрії але і Німеччини. Військові круги зі страхом пізнали, що підчас щойно минувшої балканської кризи колиб було прийшло до війни з Росією, то ся, маючи усї мобілїзаційні пляни Австрії і Німеччини, булаб могла легко їх розбити на пух. Сама матеріяльна шкода, спричинена продажею плянів воєнних укріплень і фортець виносить около сто мілїонів корон, бо тепер все те треба буде переінакувати. Річ природна, що за се все заплатить опять робітник і хлоп, бо держава мусить бути обезпечена перед своїм „приятелем".

Китайський Соломон. Чотири китайські купцї, що торгували бавовною, купили спільно кота, який мав стеречи, аби миши та иншi шкідники не погризли їм закупленого товару. Щоби охоронити ся перед евентуальним спором що до власности кота, зробили правну умову, після якої кождий з купцїв мав бути власником одної ноги, а прочі части кота мали бути спільні. І справдї до якогось часу панувала повна згода. Аж раз якось випустили кота на двір, а той бігаючи скалїчив собі ногу. Купець, що був власником скалїченої ноги боячи ся, аби котови не набило ся землї або якої иншої нечистоти до рани, і не наступило закаженє крови, залляв скалїчене місце оливою і обвязав добре шматами.

До якогось часу було всьо добре. Але раз змерз кіт і пішов загріти ся до розложеного огню; но при тім за дуже зблизив ся до огню, так що від него заняли ся шмати пересичені оливою. Зі страху і болю став він утїкати, а видячи, що двері від маґазину отворені, влїз він поміж звої бавовни. Колиж бавовна занялила ся, то кіт побіг дальше, але уся бавовна пішла з огнем. Пошкодовані купцї зажадали тепер від купця, властителя скалїченої ноги кота, яка стала ся причиною такого великого їх нещастя, відшкодованя за бавовну; але купець, що був також пошкодованим, не хотів їх жаданя сповнити. Тоді цїла справа оперла ся о суд. Судія, що дістав справу до рішеня, відправив обвинителїв з нїчим, а мотивував свій присуд в такий спосіб:

Єсли би кіт був хорий на всї чотири ноги, то не був би міг зайти до маґазину з бавовною, отже не міг іти і сею одною хорою ногою. Отже не винен купець, що був власником хорої ноги, так заключав мудрий судія, але купцї, що були власниками здорових котячих ніг. Єсли би хто проте мав право жадати відшкодованя за спалену бавовну, то хиба лише купець, власник хорої ноги. Обвинителї признали слушність виводам судії і тому не внесли навіть відклику до висшої інстанції. А що й обжалований не мав нїяких домагань до обвинителїв, то справу уважали всї за покінчену і стали на ново жити в найлучшій згодї. От що значить присуд мудрого судії.



„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

Чи галицька Україна діло Бісмаркове?

(ВІДПОВІДЬ „RUSIN-ОВИ").

I.

Від якогось часу газета „Rusin" починає ширити фальшиві поняття про Русинів-Українців, представляючи їх яко витвір-діло чужинців, як таких, котрі не житуть і не розвивають ся природою як річ конечна сама в собі, але що їх штучно виплекали чужинці собі на пожиток а Славянам на шкоду — та що Українці се щось осібного від Русинів.

В ч. 20. сей „Rusin" наводить німецьку час. „Oesterreichische Rundschau" і несправедливо підсуває їй, що вона твердить, наче би українство в Галичині було ділом Бісмарка, бувшого славного німецького міністра, що колись тряс цілою Европою.

Наперед мушу сказати, що редактор „Rusin"-а тої німецької часописи на очи не видів і статї тої, де згадує ся про Русинів-Українців і про Бісмарка, не читав і взагалї не знає, що стоїть в нїй написано. Але перечитав з якоїсь ворожої нам часописи, котра знов, не дбаючи о честь, вирвала пару речень з тої нїм. часописи, відповідно до своєї цїли перекрутила їх і щоби кинути тїнь підозріня на Русинів-Українців та ворожо настроїти до них своїх некритичних читачів, умістила таке — а „Rusin" радий, що має новий арґумент против Українців, сю небилицю сейчас повторив.

Щоби широкий сьвіт, культурні народи Европи могли докладно довідати ся про нас Русинів, пишуть звичайно самі Русини до чужих часописий, як: німецьких, французьких, анґлійських і описують, як нам живе ся, в чім ростемо а хто нам на перешкодї. Так і німецька часопись „Oesterreichische Rundschau" помістила недавно допись одного щирого Русина, котрий підписав ся Austriacus. Між иншим доказує він фактами з історії, що найбільшим ворогом Русинів а також і всїх Славян є Росія-Москва, котра про око старає ся уходити за їх заступницю, але тілько так довго, поки не возьме їх під свої „опікунчі" крила, а тодї як той павук висисає всї їх соки-сили аж до їх загину. Той Австріякус радить Австрії, в котрої краях жиє найбільше Славян, щоб вона дала рівні права кождому славяньському народови так у себе в дома як також присилувала до сего і Угорщину — а тодї нїхто з Славян не дасть одурити ся Росією і не буде тужити за нею. Бо маючи спромогу свобідно розвивати ся і самими собою управляти в Австрії, будуть почувати ся як у себе в дома, прилягнуть серцем до неї а навіть Славяни з сусїдних держав схотять злучити ся з нею. Тодї Австрія була би сильна і нїхто не був би їй страшний. Нинї всїм знає ся, що Росія є сильна. Але вона є могуча не своїм власним народом, але тому, що має богато других чужих їй народностий, котрі вона немилосердно кривдить і кровавою їх скріпляє свій власний нарід і через се росте в силу. Але єслиби ті народи відорвати від Росії або принаймнїйше помочи їм прийти до своєї національної сьвідомости, тим самим і сила Росії булаб не велика. Се добре розумів славний німецький міністер Бісмарк, котрий колись ся з [illegible] Україну, де [illegible] Русини, [illegible] племінний ворожнечі, яка від самих початків історії панує між Москалями-Великоросами а Українцями-Русинами, знав з секретних державних актів, що ще 1791 р. за часів цариції Катерини приходило до пруського короля посольство від патріотів з України в особі українського магната Капниста з просьбою, щоб сей дономіг нашим землякам скинути з себе московське панованє, або як Капнист говорив: увільнити ся з під тиранії російського правительства і князя Патьомкіна. Отсей то Бісмарк зав порадити Австрії, щоб вона не віддавала Русинів в Галичині під цїлковите панованє Полякам, але щоб признала Русинам права, які мають і другі народи. Бо ті Русини, правда, не хотять стати Поляками але і не хотять бути Москалями, а бажають позістати Русинами, хотять образувати ся в своїй рідній мові і стати панами-господарями на своїй власній земли. Бісмарк, яко розумний полїтик, знав добре, що так великий нарід як наш, що жиє на так богатій і урожайній земли, що такий нарід скоро прийде до національної сьвідомости: при однім більшім полїтичнім перевороті легко його можна буде відорвати від Росії, а тодї хтобудь хоть би і з найбільшої королївської родини може гідно стати його королем.

Австрійське правительство мало до вибору: або попирати русофілів-перевертнів або правдивих Русинів-Українців; — русофілів-перевертнів, котрі стратили надію в силу свого народа, з переконаня аристократи-пани, котрі встидали ся бесїди свого народа і гидили ся його самого та не уважали за потрібне працювати для нього. Їм імпонувала Росія, цар і ґенерали і маґнати, російський-московський язик і готова вже богата лїтература, словом — все, що російске-московське. Ті галицькі русофіли, боячи ся тяжкої працї над нашим народом, махнули рукою на все своє, вирекли ся в душі свого язика і забажали стати настоящими Москалями-Великоросами, при тім нетерпеливо очікували тої хвилї, коли прийде російський цар і забере Галичину а їх поробить великими панами, високими урядниками.

Австрія мала до вибору: або попирати тих русофілів і штучно творити в своїй державі Москалїв і тим самим виховувати собі певних ворогів, котрі як того спасеня будуть чекати дістати ся скорше під батюшку-царя, або попирати тих, за котрими є чиста ідея, цїло сьвяте, т. є. Русинів-Українців, котрі з любови до свого бідного, всїми сгнобленого народа, старали ся виборoти для него повне право, розвинути свою культуру, запровадити руський язик до всїх шкіл і урядів, словом, щоб той руський нарід так в Галичинї як і в Росії мав рівні права як Поляки або Москалї-Великороси, та на своїй земли, сгоєній кровю і потом своїх предків, став паном-господарем. А що в полудневій Росії, де живе близько 30 міліонів таких самих Русинів, як і ми, Москалї-Великороси не позволяють Русинам на своїй мові учити ся ні в школї ні в церкві, а єще карають тих людий, які хотять боронити прав, даних Богом кождій людинї, кождому народови, отже і нашому, та уважають їх за ворогів держави, як колись погани уважали перших християн зрадниками держави за се, що визнавали віру Христову — тому Австрія, знаючи те все, з'орієнтувала ся і у власнім інтересї стала, не кажу підпирати, але не ставити перешкод розвиткови Русинів. А що Австрія поступила собі з Русинами інакше, не так як Росія, то зробила се не тому, що так мав їй радити Бісмарк, але надана конституція і полїтичний розум наказували їй вибрати таку дорогу. Бо через се Русини в Росії, видячи, як їх братя зараз таки за межею в Галичинї мають і школи в своїй рідній мові і в церкві чують науку в своїй руській мові, мимоволї стануть симпатизувати з Австрією. А кождій державі богато залежить на тім, щоби мати на границї приятелїв а не ворогів.

Отже той Австріякус радить Австрії щоб вона пішла трохи дальше і сьмілійше по вибраній раз дорозї що до Русинів і увільнила їх вже раз зовсїм з під власти Поляків, та сповнила всї їх культурні і економічні потреби, а так само щоб поступила і з полудневими Славянами Сербами-Хорватами і пр. і увільнила їх з під мадярської неволї, — а тодї ще лиш будуть симпатизувати з нею всї Русини в Росії але і всї Славяни поза її границями.

Така була кротка думка сего допису, поміщена в німецькій часописи. [illegible] затим найбільший ворог Русинів — Поляк або Москаль. А що ґазета „Rusin" таку нїсенїтницю повторила, можна оправдати її хиба тим, що її редактори про руську історію і про житє Русинів не мають найменшого поняття. В школї не вчили ся, а тепер на старі лїта лїнують ся заглянути до книжки. — о

Протокол

з засїданя Гол. Екз. Комітету Р. Н. Союза в Америцї, відбувшого ся на днях 20 і 21 мая 1913 р., в домі Р. Н. Союза, 83 Grand St, Jersey City, N. J.

Засїданє отворив предс. п. Д. Капітула дня 20-го мая 1913 р., о год. 8.30 рано згідно з §§ 48—50 статута Р. Н. Союза в Америцї. На засїданю були присутні пп.: Д. Капітула, С. Ядловський, Мих. Угорчак, А. Шарпонь, О. Стеткевич і А. Савка. По офіціяльнім отворению засїданя, предс. п. Д. Капітула забрав голос. В своїй короткій а річевій промові заявив присутним, що він яко голова орґанїзації Р. Н. Союза в Америцї уважав за відповідне враз з другими членами Гол. Екз. Комітету, Гол. Духовним отцем і представителями органу Р. Н. С. „Свободи" офіціяльно попрацати від Р. Н. Союза достойного гостя п. С. Демидчука, делєґата українських просьвітно-економічних товариств з Галичини, котрий як раз днесь (20. мая 1913 р.) відїзджає з Америки до рідного краю, до нашої дорогої вітчини. „Про заслуги нам. Делєґата на американській Руси для рідної школи в Галичинї — говорив п. Капітула — не буду тут згадувати, бо кождий з нас, панове, мав спосібність пізнати п. С. Демидчука особисто та почути його палкі промови до народа, чим дав доказ, що він є щира людина нашого народа і нашої вітчини. І власне вчера по полудни ви, панове Головні Урядники, були участниками великого сьвята в домі Р. Н. Союза, де я в вашій присутности в імени нашої вельми заслуженої орґанїзації на американській Руси, в імени Р. Н. Союза працав достойного гостя п. С. Демидчука, працав щиро як нашого брата та пожелав йому щасливої подорожи до рідної вітчини, де його жде дальша тяжка праця на народній ниві. Працаючи, просив я його, щоб, повернувши щасливо до рідного краю, не забув про Р. Н. Союз і його членів, котрі ним одушевляли ся через час його побуту на американській Руси, щоб не забував про американську Русь-Україну, котра чимраз то більше зачинає відживати і жити народним житєм. Так працаючи достойного Гостя, я вручив йому золоте перо як маленьку памятку від Р. Н. Союза в Америцї, щоби тим пером час від часу написав до нас, до „Свободи" і Р. Н. Союза щиру вістку про житє наших братів в рідним краю. Щоби та маленька памятка була пригадкою п. С. Демидчукови про ті часи, які він пережив в Америцї з нагоди минувшої Гол. XII. Конвенції Р. Н. Союза, на котру він спеціяльно приїхав, та щоби і в рідним краю не забув згадати про Р. Н. Союз не злим тихим словом".

Скінчивши сих кілька слів своєї бесїди, предс. п. Д. Капітула пригадав присутним, що п. С. Демидчук відїзджає до рідного краю німецьким кораблем о год. 10-тій перед полуднем, отже з тої причини засїданє буде перерване до пополудня, а тепер підемо разом до корабля, в послїдне попрацати п. С. Демидчука від Р. Н. Союза та пожелати йому щасливої подорожи. Крім присутних до корабля поспішили єще п. А. Цурковський і о. Д. Хомяк, котрий якраз надійшов до дому Р. Н. Союза.

О годинї 2-ій пополудни предс. п. Д. Капітула продовжав дальше засїданє Гол. Екз. Комітету Р. Н. Союза.

На порядку деннім була справа відданя роботи будівничим-контрактором Mr. James-ом Bowen-ом з Jersey City, N. J.

По довгих і докладних оглядинах Гол. Екз. Комітет одобрив точно викінчену працю вище згаданим будівничим, а одобривши приняв його працю до відома. Викінчена праця складала ся з отсих річий: прибудований будинок при домі Р. Н. Союза на нову пресу і побільшене друкарської робітнї, спорудженє „Yard" (скрипка) на переховок ріжних урядових актів Р. Н. Союза, відновлений дах на домі Р. Н. Союза і [illegible] (fire escapes) на [illegible] домі Р. Н. Союза. По [illegible] роботи будівничий Mr. James Bowen [illegible] з ухваленим пляном, який виконав архітект з Jersey City, N. J., Mr. Christian Zigler. Сї зміни і додаткові працї були зроблені на приказ міського уряду „Building Department of Jersey City, N. J., від котрого то розпорядження всякий відклик був неможливий ані з боку Уряду Р. Н. Союза ані з боку будівничого. Додатковий рахунок (bill) виносив $219.40, котру то суму Гол. Екз. Комітет Р. Н. С. був змушений приняти до відомости і згодитись на її виплату будівничому. В протоколї з засїданя Гол. Екз. Комітету і Гол. Контр. Комісії Р. Н. Союза з 7, 8, 9 і 10 марта 1913 р. було опубліковано, що прибудованє будинку і т. и. після заключеного контракту мало коштувати $3.358.00, а теперішний додатковий рахунок виносить $219.40, отже прибудованє будинку враз з потрібними поправками коштує разом $3.577.40.

По скінченю справи будинку приступлено до оглянення і одобреня нової преси, котра вже була цїлковито викінчена, після плянів і контракту, заключеного з Duplex Printing Press Co. По точнім і докладнім оглянению і випробуваню нової преси Гол. Екз. Комітет прийшов до переконаня, що преса єсть викінчена в належитім порядку і що „Свобода" має вже раз добру пресу і що більше не буде мати в будучности жадних клопотів з видаванєм на час часописи, та що всякі нарікання членів будуть покінчені.

Дальше приступлено до упорядкованя формату „Свободи", котра має друкувати ся на новій пресї. Позаяк старий формат неможливий до друкованя на новій пресї, з тої причини що є замалий, то по довгім і дуже точнім обчисленю ухвалено видавати руську „Свободу" на 10 (десять) сторін великого формату (так званий „Standard size") та що новий формат „Свободи" буде містити в собі 13½ сторони матеріялу теперішного, старого формату. „Свободу" друковану латиньскими буквами, так звану „словеньску", ухвалено видавати на 4 сторони великого формату.

На внесок п. А. Шарпоня, попертий п. Мих. Угорчаком, ухвалено дати дві пожички на перший морґич в сумі $8.000.

На внесок п. А. Шарпоня, попертий п. С. Ядловським, ухвалено, щоби всякі відновленя дому Р. Н. Союза в середині відложити на инший час, з причини теперішних видатків прибудованя будинку і купна нової машини.

На підставі лїкарських сьвідоцтв згідно з статутом Р. Н. Союза зістали відкинені просьби о запомоги слїдуючих членів:

Від. 1. Гацак Стефан. — Доктор вневняє, що слабість є вилїчима.

Від. 37. Жентичка Петро. — Доктор вневняє, що слабість є вилїчима.

Від. 106. Дрозд Йосиф. — Доктор каже, що єще не знати, чи слабість вилїчима чи нї.

Від. 178. Плечій Никола. — Доктор каже, що слабість може бути вилїчима і непевний, що єще наступить.

Від. 210. Струк Антін. — Доктор каже, що слабість є вилїчима.

Ухвалено одноголосно помістити в „Свободї" працально-памяткову фотоґрафію Гол. Екз. Комітету і представителїв „Свободи" з п. С. Демидчуком.

По вичерпаню нарад, які були на порядку дневнім, предс. п. Д. Капітула замкнув засїданє.

Дм. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

Мих. Угорчак,
гол. рекорд. секр. Р. Н. Союза.

В СПРАВІ КАЛЕНДАРЯ Р. Н. СОЮЗА НА 1914-ТИЙ РІК.

На підставі § 122 статута Р. Н. Союза Головний Виділ Р. Н. Союза поручив підписаному на своїм засїданю дня 7, 8, 9 і 10-го марта 1913 р. (гл. Протокол з сего засїданя, поміщений в ч. 12. „Свободи") зладженє і редаґованє календаря Р. Н. Союза на 1914-тий рік. Щоб вивязати ся з належного обовязку як найкраще, та щоби календар нашої орґанїзації під кождим взглядом міг відповісти усїм вимогам, бо се від ряду лїт одинока руська книжка, яка опускає друкарську пресу в Америцї, отсим звертає ся до співучасти як найширший загал.

Передовсїм у кого є хист і талан письменський, сей зволить насилати на повисшу адресу малі повістки і оповіданя. Першенство будуть мати оповіданя і образки з житя американських Русинів. [illegible] змісту не може переступати 6 сторін друку великої 4-ки.

Поза оповіданями друкувати ся будуть в календарі працї наукові, популярно-научні розвідки і т. и. В тім взглядї пожадано булоб, щоб Вп. автори передше порозуміли ся з редактором календаря, аби не вийшло таке, що прислалоб двї працї на ту саму або дуже схожу тему. Научні розвідки рівнож повинні держати ся вкасне зачеркнених рамців.

Кождий автор, якого оригінальна праця найде примінене в календарі Р. Н. Союза на 1914-ий рік, є управнений до гонорара по 2½ цента за стрічку друку (в одній шпальтї).

Охочі перекладати дещо чи то з белєтристики чи то з научно-популярних розвідок, зволять ласкаво рівнож порозуміти ся з підписаним, щоб уникнути евентуальних заводів. Гонорар: 1½ цт. від стрічки друку (в одній шпальтї).

Вп. п. автори зволять евентуально свої працї присилати в той спосіб, щоби вони найшли ся в руках редактора календаря найдальше по день 15-го серпня 1913-го року. Усї працї, які надійшлиб пізнїйше, безуслoвно не будуть могли бути узглядненї.

Фотоґрафії Братств і Товариств. Відділи Р. Н. Союза а також кружки сьпівацькі, театральні і т. п., які хотїлиб, щоб їх фотоґрафії були поміщені в календарі на 1914-ий рік, зволять їх насилати до рук редактора найдальше по день 15-го серпня с. р. Рівночасно з фотоґрафією просить ся присилати чек або моні ордер виписаний на імя „Свобода" на суму 5.00 дол. Сї гроші ужиє ся на покрите коштів виладженя з фотоґрафії приготової до друку клїшї. Місце в календарі безплатно. Пожадано булоб, щоб товариства, котрі схочуть помістити в календарі свої фотоґрафії, рівночасно з ними присилали і коротеньку історію свого товариства. Ся історія мусить бути писана як найбільше звязло і за неї платити ся не буде.

Оголошеня. Календар Р. Н. Союза, який розходить ся в кількадесять тисяч примірників, є найлїпшим середником до оголошувань поміж американськими Русинами. Хто має якийсь бізнес, а залежить йому на тім, щоб про него знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенє до календаря Р. Н. Союза. Цїни суть вельми приступні, зважившиб, що наклад буде виносити 25.000 примірників. Цїла сторона, величини 9¼ цалї через 6 цалїв коштує 25.00 дол. Місце на окладинках та спеціяльні сторони дорожше, після умови. Пів сторони величини 4½ через 6 цалїв коштує 15 дол.; чверть сторони, величини 4½ через 3 цалї 10 дол. Найменче оголошене може обіймати 3 через 2 цалї і коштує 5.00 дол. Хто хотїв би в своїм оголошеню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бізнесу, мусить прислати з неї готову до друку клїшу; єсли нї, то поносить кошт виготовленя такої клїшї з фотоґрафії, то значить, що його оголошене буде о стільки дорожше коштувати, кілько винесе кошт виготовленя з фотоґрафії друкарської клїшї.

Текст оголошень мусить находити ся в руках редактора календаря найдальше по день 1-го вересня. Гроші за оголошеня належить посилати рівночасно. Оголошеня на кредит безусловно не будуть друкувати ся.

Хтоб хотїв заняти ся збиранєм оголошень до календаря, зволить листовно віднести ся до управителя „Свободи" п. А. Савки по близші інформації. За труд даємо значний процент.

З гори зазначує ся, що всякі оголошеня від фірм „лїкарських", що точать листовно на сотки миль, дальше оголошеня покутних „банкірів" без урядової запоруки, та всї такі оголошеня, яких на перший погляд пізнати, що вони суть обчислені на ошуканьство легковірних, не можуть бути поміщені в календарі Р. Н. Союза.

На закінченє отсего конкурсу ще одна просьба. З огляду на те, що сего року минає 20 лїт від часу заложеня „Свободи", а слїдуючого (1914) року сьвяткувати-мемо 20-лїтє основаня нашого Р. Н. Союза, то було би пожаданим, щоби наш календар на рік 1914-тий мав характер календаря ювилейного. До сего потрібно помочи усїх тих наших Н. Патріотів, котрі нашу орґанїзацію закладали і до її зросту чимнебудь у своїм житю причинили ся. Просимо отже Вп. Головних наденлати як найбільше фотоґрафій Братств, Товариств і Сестрицтв Р. Н. Союза, або і поодиноких заслужених людий, особливо тих, що приступили до нашої орґанїзації ще в перших початках її істнованя. Думаємо, що кождий відділ Р. Н. Союза спроможе ся раз на 20 лїт на невеличкий видаток, щоби тим вкладом покрити свій кошти виготовленя на відповідної клїшї.

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. С.

за місяць май 1913 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ВІДДІЛИ.

Братство сьв. Благовіщеня в Деслодж, Мо.

В. 50. Гармич Стефан, Сенишин Михаїл (молодший), Панькін Іван, Сонко Василь, Кирда Михайло, Кузик Стефан, Грушка Василь, Гук Василь, Гук Стефан, Дяк Андрій, Гармич Николай, Гармич Василь, Сенишин Михайло (стар.).

Братство сьв. Йосифа в Вудгейвен, Н. Й.

В. 200. Дзюба Никола, Ворона Михайло, Гардецький Ілько, Вовчовський Іван, Лібер Дмитро, Орлян Іван, Скоренький Олекса, Малафій Сень, Савка Микита, Воргуль Антін, Господарець Петро, Воргуль Марія, Вовк Стефан, Геба Іван, Клаповухий Петро, Лібер Теодор, Гейда Михайло, Савка Стефан, Концур Войтко, Харишин Дмитро, Воргуль Василь, Петрович Іван, Великанович Михаїл, Чорний Іван.

Братство сьв. О. Николая в Гарвей, Ілл.

В. 354. Лиско Іван, Бафія Андрій, Ґрабіш Григорій, Ярош Іван, Круль Іван, Ґрабіш Михаїл, Ханас Йосиф, Лазаркевич Михайло, Ханас Юрко, Голубовський Захарій, Зінковський Йосиф, Романяк Іван, Бухарський Андрій, Галун Іван, Ханас Николай, Мармура Іван, Волошин Петро, Яріш Николай, Фейдаш Омелян.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Старинщак Олена.
В. 2. Хомяк Іван.
В. 3. Сисак Стефан, Вінник Катерина, Шабатура Михаїл.
В. 7. Шабовський Іван.
В. 10. Тизьбір Теофіль, Кобасяр Іван.
В. 11. Здамля Федор.
В. 12. Сіра Осип.
В. 16. Брунда Онуфрій, Пославський Василь, Рабада Ілько.
В. 22. Контюх Іван.
В. 28. Шарий Василь, Москалик Константин, Пука Андрій, Бурила Григорій, Кіцак Ол.
В. 29. Старанка Стефан, Віржбовський Іван.
В. 32. Шабла Андрій.
В. 33. Яронь Іван, Кость Николай.
В. 35. Лехман Іван, Кравц Іван.
В. 36. Калий Василь.
В. 42. Завінський Григорій, Вайна Яким.
В. 45. Хомка Андрій, Мурмило Василь.
В. 46. Ільницький Іван, Цегінок Йосиф.
В. 47. Халак Яким.
В. 48. Сенько Іван.
В. 51. Стефанчик Іван.
В. 55. Ступінський Андрій.
В. 56. Махніцький Данько.
В. 57. Сенчук Михаїл, Дашкевич Николай, Дубець Іван, Рикета Николай, Гринів Панько, Палкепик Іван.
В. 58. Жилка Киприян.
В. 60. Сушко Анна.
В. 61. Тейбуш Іван.
В. 63. о. Ваціншин Стефан.
В. 64. Клюбка Михаїл.
В. 65. Сухорський Михаїл.
В. 68. Голіщенський Іван.
В. 69. Мартинів Йосиф, Каленчик Семен.
В. 70. Корчинський Яцкович Іван, Корчинський Яцкович Михаїл.
В. 73. Зовістовський Александер.
В. 77. Яцейко Василь, Яремцьо Іван.
В. 81. Деипта Франціішок, Будагажий Василь.
В. 85. Шишлик Павло.
В. 86. Крайник Василь, Рибчак Никола, Дихняк Дмитро, Куцаб Йосиф.
В. 87. Дурняк Стефан.
В. 89. Піхонь Настя.
В. 90. Кулич Самуїл.
В. 91. Маліновський Стефан, Литвин Анна, Шедна Катерина.
В. 94. Синцьо Іван.
В. 95. Нога Михаїл.
В. 96. Буґіль Николай, Путар Максим, Товарніцький Йосиф, Василь Йосиф.
В. 99. Скорінь Ілія.
В. 104. Дребод Федьо, Глива Дмитро.
В. 105. Шаґала Кирило, Мецак Михайло.
В. 107. Щудла Юрко.
В. 108. Лаврушко Василь, Шведан Іван.
В. 111. Подоляк Федьо, Подоляк Сенько, Ковалишин Стефан, Баран Антоній.
В. 113. Філевич Дмитро, Коземчак Семко.
В. 114. Сливка Іван.
В. 116. Фридриховський Марцель, Плеза Мих.
В. 117. Чистух Ольга, Кульматицький Вол.
В. 125. Глембоцька Анна.
В. 126. Кушнір Юрій.
В. 140. Кухта Петро, Ґорнік Анна.
В. 142. Солтис Йосиф, Новатковський Петро, Поливчак Іван.
В. 143. Дідора Василь, Козачок Іван, Липний Федор, Вовк Гринько, Дністрян Семен, Дундяк Матвій.
В. 147. Гришко Петро, Печінка Стефан.
В. 148. Жумір Михаїл.
В. 159. Ковалик Николай.
В. 160. Янків Марія, Петришин Петро, Шемберка Іван.
В. 161. Данилків Максим.
В. 162. Потоцький Іван.
В. 165. Василик Михаїл, Демкович Антоній.
В. 167. Михальський Іван.
В. 168. Березовський Николай.
В. 169. Мартин Юрій, Майкович Василь.
170. Онуфрів Йосиф, Райнгарт Гринько.
В. 175. Голутяк Теодор, Чабак Николай (Івана).
В. 176. Якубець Войцех.
В. 180. Сенюта Сень, Кравчишин Григорій, Зілінський Боніфацій, Кравчишин Асафат.
В. 182. Калита Дмитро.
В. 183. Телега Федор.
В. 189. Томашко Іван.
В. 192. Віткович Семен, Ковальський Іван, Вовк Ігнац, Восичка Антін, Нагірна Анна, Дранальський Йосиф, Сторожинський Михаїл, Слоболзян Франко, Гуцалюк Петро, Дяків Семко, Гриштник Йосиф, Шеремета Іван.
В. 192. Плішик Семко, Бурчинський Стефан, Вічковська Агафія, Глубовський Матвій, Старух Петро, Наруга Дмитро.
В. 193. Ципріх Анна, Трешка Михайло.
В. 196. Шерота Йосиф.
В. 197. Римець Михайло, Саксонь Йосиф.
В. 206. Зеленський Дмитро, Городницький Іван.
В. 207. Савка Михайло.
В. 208. Фецик Йосиф.
В. 217. Свереда Гринько, Кисіль Яцко, Буяновський Ігнатій.
В. 218. Сорока Йосиф, Ґурецький Николай, Ценінь Іван, Ванкович Антоній.
В. 219. Подкаліцький Йосиф.
В. 221. Солтис Михайло, Старик Федьо, Понович Федор.
В. 222. Біґусяк Николай.
В. 225. Бабяк Михайло, Туркалик Михайло.
В. 226. Цеплий Юрко.
В. 227. Лилу Ілько, Хохла Петро, Шафран Петро, Дуда Стефан, Слюсар Іван.
В. 229. Сьвінчицький Дм., Фотріґа Данько.
В. 230. Ващак Йосиф.
В. 232. Беч Василь.
В. 233. Лукаш Катерина.
В. 234. Токар Іван, Чечіль Теодор.
В. 239. Гвіздь Стефан, Самбір Никола, Муха Стефан, Яськів Андрій, Філь Петро.
В. 240. Каліновська Паранька, Паплавська Катерина.
В. 243. Семчишин Михаїл.
В. 247. Яремчук Петро, Фіґун Стефан.
В. 248. Шлиян Григорій, Гачак Іван.
В. 249. Старанка Іван.
В. 250. Матвій Данило.
В. 255. Бадовський Петро.
В. 259. Гіжий Семко.
В. 260. Ваврикiв Катерина, Ціховський Григорій, Парабій Іван.
В. 264. Кипіла Михайло.
В. 266. Парила Марія.
В. 270. Осташевський Анастазія, Возняк Гриць.
В. 272. Гарасим Михаїл, Радик Петро, Лешковська Марія.
В. 274. Ґрозовський Василь.
В. 275. Стець Вікторія.
В. 276. Дністрян Микита, Вуйців Михайло.
В. 279. Оцпи Дмитро.
В. 282. Матвійчук Демко, Олійник Ілько, Яцура Іван.
В. 286. Лозінський Василь.
В. 289. Гоцко Михаїл.
В. 290. Фаріон Анастазія, Сьвіршко Анастазія, Дембовська Валєрія.
В. 292. Поляк Іван, Куцла Анастазія, Боднар Марія, Стефанська Анна.
В. 293. Недзбала Терезія, Кулес Марія.
В. 301. Пишко Іван, Пронюк Дмитро, Кошинський Теодор, Вишньовський Іван, Дума Стефан, Савчук Іван, Смаль Володимир, Доманчук Василь, Рудий Олекса.
В. 304. Щурик Іван, Баняк Франко.
В. 312. Когут Яким, Фірчук Андрій.
В. 316. Дорофій Никола.
В. 317. Вишньовська Марія, Присташ Іван, Ушій Ізидор, Петросєвич Височанський Василь, Яворський Йосиф, Станикевич Вінцентій, Переїма Іван, Осухівський Василь, Шмокалюк Маґда.
В. 319. Матляк Ілько.
В. 323. Золя Марія, Тарнапольська Параня, Шеляк Павло, Ярема Ольга, Кархут Анастазія.
В. 324. Іванюк Дмитро.
В. 325. Сметана Теофіль, Швайка Андрій.
В. 336. Цимбор Йосиф, Дівик Йосиф.
В. 338. Горішний Василь, Семенець Данило.
В. 339. Сорока Анна.
В. 341. Волошин Николай.
В. 342. Гадиняк Василь, Бобєнчак Йосиф.
В. 343. Дуч Марія.
В. 345. Пекар Михайло.
В. 347. Кіртьо Іван.
В. 348. Колерко Григорій.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИСТУПИВШІ.

В. 1. Адамяк Мелетій, Баран Адам, Урбанський Франко, Федорчак Григ., Майтан Стефан.
В. 10. Фильо Михаїл.
В. 12. Гришко Михайло, Скальська Варвара, Щурко Катерина (Дучак), Фецко Іван, Гаврильчак Теодозія.
В. 16. Дир Онуфрій.
В. 30. Ґиґель Дмитро, Дацюк Василь, Доброняк Олекса.
В. 33. Гументук Федор.
В. 36. Пушивок Филип.
В. 47. Гошилик Николай.
В. 52. Бабяк Михайло, Рабець Юрій.
В. 57. Русин Іван.
В. 70. Сандович Максим.
В. 76. Мицка Стефан.
В. 78. Томашевський Іван.
В. 87. Кузьма Макар.
В. 90. Скольський Василь.
В. 104. Вівірський Іван.
В. 121. Коштівал Михайло (молод.).
В. 135. Явірницький Василь.
В. 170. Деркач Павло, Сойка Евстахій, Марціншин Филип, Вальчук Григорій, Улицький Василь, Цісецький Василь.
В. 205. Федорка Николай.
В. 225. Спиґлер Андрій.
В. 234. Маруньчак Стефан.
В. 239. Джуґан Андрій.
В. 259. Андрух Михайло.
В. 270. Марко Юрій.
В. 271. Витушинський Юліян.
В. 277. Татарик Петро.
В. 278. Прятка Василь.
В. 293. Фешко Марія.
В. 301. Смаль Николай.
В. 304. Лоневський Михаїл, Михайлечко Атанас.
В. 338. Іжиковський Андрій.

ЧЛЕНИ ПРИСТУПИВШІ З ПЕРЕСТУПНИМИ ЛИСТАМИ.

В. 10. Яґело Стефан.
В. 17. Фик Анна Войтко.
В. 33. Колодій Михайло.
В. 36. Еньовський Петро.
В. 39. Нусь Анна, Фецич Єлена, Варян Анна, Цап Юлія, Добрович Зуська.
В. 48. Завада Вінцентій.
В. 75. Жук Алексій.
В. 78. о. Пелехович Йосиф.
В. 91. Візничак Юрій, Тхорик Йосиф.
В. 106. Коритовська Марія, Коритовський Павло.
В. 108. Страдецький Стефан, Аґрес Теодор, Тинецький Олекса.
В. 141. Вельґан Іван.
В. 143. Реґа Іван.
В. 149. Пиндяк Стефан, Брейлик Іван.
В. 155. Съвітанич Михайло.
В. 165. Сокол Людвик.
В. 182. Ільків Ілько.
В. 192. Кузьмич Петро.
В. 196. Бабалик Йосиф.
В. 225. Чичуда Григорій.
В. 227. Кравець Ілько.
В. 237. Кульчинський Войцех.
В. 246. Москалик Лука.
В. 253. Пастушак Петро.
В. 295. Цар Петро.
В. 299. Скубовяк Михайло.
В. 300. Шибис Матіяш.
В. 323. Звадюк Сидор.
В. 338. Лабойко Стефан.
В. 340. Дудик Василь.
В. 341. Іванчук Стефан.
В. 342. Іванцьо Михайло.
В. 350. Терлак Ілія.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИЧЕРКНЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕНЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Езьорський Казимир, Волошин Михайло, Креген Юрій, Мадараш Павло, Кузьмич Петро.
В. 2. Маци Іван.
В. 3. Гвоздик Евген, Небеся Дмитро.
В. 4. Костик Іван, Ріжко Василь, Вархоловський Александер, Лиґа Михайло.
В. 7. Бурий Андрій, Лампанюк Антін, Патриляк Михайло, Мисьо Іван.
В. 8. Грициндилин Микита.
В. 9. Худиця Іван, Жовнярик Станіслав, Лиґа Дмитро, Галько Петро, Пінкасевич Йосиф.
В. 10. Хома Іван, Млинар Августин, Горощак Іван.
В. 14. Кіштонь Франціішок.
В. 15. Гриньків Онуфрій.
В. 16. Пачура Іван, Поляк Іван.
В. 17. Руковський Іван.
В. 20. Базавло Гриць.
В. 22. Фіґура Федь.
В. 23. Гакос Михайло.
В. 25. Бархоляк Йосиф.
В. 29. Осовецький Ігнац, Садовський Іван.
В. 30. Красуляк Юрій, Садовий Стефан.
В. 31. Бобалік Петро, Шуркала Кондрат.
В. 38. Цінкевич Йосиф.
В. 40. Курилич Іван, Матвіїв Василь, Сіканич Іван.
В. 41. Мулярчик Стефан.
В. 42. Сороковський Амброзій, Ґаличак Вас.
В. 46. Берош Іван (молодший).
В. 47. Майхор Кийтон, Курило Кость.
В. 48. Любунець Михайло.
В. 54. Зомшар Прокіп.
В. 55. Ридзик Дионизій.
В. 58. Олійник Юрій, Чупа Стефан, Макар Петро.
В. 59. Фощак Яцко.
В. 61. Петрик Ондечка Михаїл (молод.).
В. 64. Молоко Іван, Снігур Теодор, Туз Мик.
В. 67. Мерещак Панас, Бочкур Дмитро.
В. 68. Білик Стефан, Беґай Андрій.
В. 70. Павлуцький Николай, Качмарик Андрій, Жулковський Франко.
В. 71. Антошків Миколай.
В. 73. Соболєвська Кароліна.
В. 74. Хавтур Іван.
В. 78. Мачужак Михайло.
В. 79. Плішка Марія.
В. 82. Войтко Григ., Ступак Михайло.
В. 87. Сеницц Михайло.
В. 90. Флюдович Филимон, Скільський Николай, Панащук Василь, Госниц Федор, Грабович Василь, Петрович Олекса.
В. 91. Тимінський Антін.
В. 95. Пастушак Іван, Скітка Іван, Юрчик Теодор (молод.).
В. 99. Дорота Стефан, Дубик Прокіп, Мацків Іван, Петах Василь, Сенюта Гриць, Гладюк Іван, Возьний Василь, Микулич Іван, Винник Михайло, Боцун Іван.
В. 103. Навлів Ігнат.
В. 104. Пахуцький Броніслав, Пецінько Мих.
В. 105. Вітрикуш Николай, Дроздовський Йосиф.
В. 106. Посівнич Іван, Вашкевич Ісаул.
В. 107. Котляр Андрій.
В. 108. Олексович Николай, Ребус Андрій Лиховид Іван, Гуль Онуфрій.
В. 109. Темко Федько, Стецко Андрій.
В. 113. Рилуф Ілько.
В. 117. Бойко Іван, Маліевич Володимир, Ґневчинський Іван.
В. 119. Гамада Іван.
В. 122. Татар Марія.
В. 123. Накальський Трофим, Стеців Стеф.
В. 124. Гуль Прокіп.
В. 133. Войтович Даниїл, Будник Антін.
В. 134. Шалаван Йосиф, Козел Василь.
В. 135. Качур Лесьо, Сич Михайло.
В. 137. Загоройко Михайло, Мегаль Віктор.
В. 139. Галко Павло.
В. 143. Марків Василь, Мачужак Іван.
В. 144. Ґалиґа Паранька.
В. 146. Захарків Михаїл, Мальчик Стефан.
В. 147. Вахня Петро.
В. 148. Качмар Олекса.
В. 150. Прозанюк Іван.
В. 151. Трач Параныка.
В. 153. Петришак Дмитро, Претка Данько.
В. 157. Кужена Михаїл.
В. 159. Оринич Николай.
В. 162. Подлецький Николай, Демкович Іван, Кунда Іван, Подобінський Іван, Чомко Трофим, Цокан Гриць, Ґанкевич Николай, Шукост Федор.
В. 166. Маслей Михайло.
В. 170. Миськів Родіан, Безушко Теодор.
В. 178. Жила Марія, Шевчишин Юлія.
В. 184. Кітлєр Антоній.
В. 185. Югас Теодор.
В. 187. Гутман Максим, Гудзий Іван.
В. 188. Колінчак Іван, Титанич Іван.
В. 189. Пуля Михайло, Сештак Юрій.
В. 191. Скіра Григорій, Базар Николай.
В. 196. Томашовський Юрій.
В. 197. Підвірний Андрій, Сливчак Сеньо.
В. 198. Медвідь Андрій.
В. 204. Юзефик Олекса.
В. 208. Замборик Михайло.
В. 209. Сучар Петро.
В. 213. Кушнір Іван, Чеповський Йосиф, Ошуст Василь.
В. 214. Гвоздь Николай.
В. 217. Баран Николай.
В. 219. Булин Дмитро, Корптко Гнат, Ференц Сенько, Тангала Михайло, Миско Іван, Олійник Тимко, Пішеходник Микола.
В. 221. Вех Іван, Рожик Николай, Ісаєвич Дмитро, Вдовяк Іван.
В. 222. Гринько Гриць, Качурюк Семен, Віслоцький Павло, Мартеуш Кароль, Сливінський І.
В. 225. Міколай Ілько.
В. 227. Бурик Іван, Гірни Михаїл, Опищак Максим, Кушнірчак Дмитро, Козмичак Василь, Ковальський Василь.
В. 228. Ранцевич Катерина.
В. 229. Марковиц Стефан, Туз Николай, По...
В. 231. Смолин Павло, Ховзун Роман.
В. 234. Іванчишин Іван.
В. 235. Бобак Михайло.
В. 237. Шубтер Василь.
В. 240. Нагайчук Александра.
В. 242. Паньчик Яків.
В. 243. Вишньовський Павло.
В. 244. Лило Василь, Гриньо Михайло.
В. 245. Турко Михайло, Полянський Йосиф.
В. 246. Черніховський Гнат.
В. 250. Ґусак Петро, Баберат Гриць.
В. 252. Нечиста Анна.
В. 260. Токарчук Михайло.
В. 261. Гізеля Волкай.
В. 263. Лагодич Данило.
В. 265. Глівка Михайло.
В. 269. Сікора Іван.
В. 279. Вайс Йосиф, Банковський Теодор, Бобак Теодор.
В. 280. Васко Михайло.
В. 282. Попик Микита.
В. 289. Магаровський Михайло, Личатин Василь (молодший).
В. 291. Боґан Михайло, Шамбора Фатіна Боґан Юлія.
В. 294. Пилип Гриць.
В. 296. Рейда Теодор, Пивоварський Франко, Краковська Марія.
В. 302. Ґавлович Іван.
В. 304. Добровольський Ілько, Матковський Миколай.
В. 306. Копач Григорій.
В. 307. Макулич Катерина, Делиман Зузанна.
В. 317. Семенчук Александер.
В. 321. Шуль Андрій.
В. 323. Беднарчук Михайло.
В. 329. Дзіконський Іван, Бурмінський Юзько, Кавка Іван.
В. 332. Филипчук Онуфрій.
В. 336. Турчик Андрій.
В. 337. Бутитер Юстин.
В. 338. Челяда Станіслав.
В. 340. Браток Іван, Кирилич Николай, Савка Іван.
В. 346. Волар Гриць, Міщишин Николай.
В. 347. Горбаль Анна, Шумська Мокрина, Бучинський Франко, Демус Стефан.
В. 350. Бадарик Іван.
В. 351. Вовна Євдокія, Дзюба Марія, Будник Федор.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ.

В. 7. Колодій Михайло.
В. 16. Сьвітанич Михайло.
В. 28. Кудлик Семен.
В. 29. Пирень Гнат, Ґрубер Кароль, Тинецький Олекса.
В. 31. Бабалик Йосиф.
В. 32. Еньовський Петро.
В. 33. Москалик Лука, Корпан Стефан.
В. 51. Слабий Федьо.
В. 53. Баранецький Андрій, Візничак Юрій, Тхорик Йосиф.
В. 63. Третяк Петро.
В. 71. Буркацький Ігнатій, Куць Гриць, Олійник Михаїл, Ференц Василь Сініський, Ковальчик Олекса.
В. 82. Кібаш Василь, Бродавський Федьо.
В. 107. Андришин Павло.
В. 140. Прокопенко Николай, Федорчак Стефан Турчинич.
В. 141. Ковальський Іван.
В. 147. Хміль Андрій.
В. 153. Дудик Василь.
В. 160. Смеркло Катерина.
В. 169. Іванкевич Михайло.
В. 198. Трусєвич Григорій.
В. 200. Нусь Анна, Фецич Єлена, Варян Анна, Цап Юлія, Добрович Зузька.
В. 207. Цар Петро, Кравець Ілько.
В. 221. Коритовський Павло, Коритовська Марія. Яхимович Юліян.
В. 311. Аґрес Теодор.
В. 317. Височанський Михаїл, Петришин Ів.
В. 337. Королишин Анна.
В. 338. Дацко Николай.

ПОМЕРШІ ЧЛЕНИ.

В. 20. Роман Йосиф.
В. 28. Костишак Кость.
В. 40. Бердій Никола.
В. 46. Ярапут Микола.
В. 82. Вархола Іван.
В. 108. Бідак Филип.
В. 121. Коштівал Михайло (стар.).
В. 189. Ґреґович Антін.
В. 239. Кушнір Гриць.
В. 272. Гнида Панько.
В. 274. Козма Михаїл.

ЗІСТАВЛЕНЄ.

В місяцю цьвітни 1913 р. було членів в Р. Н. Союзі	17.102
В місяцю маю 1913 р. приступило нових членів	339
В місяцю маю 1913 р. принято наново в члени Р. Н. Союза	54
В місяцю маю 1913 р. принято з переступними листами	43
Разом	17.538
В місяцю маю 1913 р. суспендовано за неплаченє місячних вкладок	168
В місяцю маю 1913 р. вичеркнено за неплаченє місячних вкладок	101
В місяцю маю 1913 р. взяли переступні листи	47
В місяцю маю 1913 р. померло	11
Разом	327

Число членів Р. Н. Союза з кінцем місяця мая 1913 р. виносило 17.211

В місяцю маю 1913 р. Р. Н. Союз побільшив ся о 109 членів.

УВАГА: Члени, оголошені в рекордовім справозданю яко суспендовані або вичеркнені за неплаченє місячних вкладок, коли хотять бути і на далі членами Р. Н. Союза, мусять зголосити ся в протягу сего місяця до своїх відділів і вписатись наново, заплативши всі свої залеглости в відділі. Як сего не зроблять до кінця червня 1913 р., то в липни 1913 р. мусять виповнити нові декларації, єсли хотять бути членами, подібно, як кождий новий кандидат. Ті члени, котрі в місяцю маю 1913 р. взяли переступні листи, а еще доси не зголосили ся до якогось иншого нравно істнуючого відділу Р. Н. Союза в Америці, мають се зробити в місяцю червни 1913 р., бо на другий місяць (в липни) їх вичеркне ся уже з членів, а тоді вони можуть бути приняті до Р. Н. Союза тілько на підставі нових декларацій.

Касове справозданє

Місцевого Руського Нар. Комітету в Джерзи Сіти, Н. Дж.

На народних зборах дня 9. лютого 1913 зложили отсї добродії: А. Савка $5.00; С. Милянович, І. Пізняк, В. Костецький, О. Стеткевич, п-ні Стеткевич, Гр. Когут, Т. Пацала, М. Репка, В. Татомир, Д. Чеснок і П. Веньґер по $1.00; Т. Хвалик і Т. Жила по 50 цнт.; Віра і Надя Стеткевич і Анна Войтів по 25 цнт.; дрібними датками зібрано в церкві (на розі Ґрін і Сусекс ул.) $37.25. — Разом	$55.00
На мітинґу Руського Мол. Клюбу Поступового дня 11. лютого с. р. жертвували: Е. Хомінський і Т. Лопотич по $1.00; М. Кухта 50 цнт.; І. Жила 25 цнт.; Ф. Монянчин 10 ц. — Разом	2.85
На весїлю у М. Дуцєвича дня 15. лютого зібрав С. Милянович	3.35
З забави „Подорож довкола сьвіта" зложили Каськів, Костецький і Гаврилів	30
Дня 17. марця на Укр. бурсу в Горлицях зібрано о. Улицким в церкві (ріг Сусекс і Ґрін ул.)	3.56
Дня 24. марця на Укр. ґімназію в Рогатині зібрано о. Улицким в церкві	3.15
О. Улицкий від себе	1.00
Антін Кічак	50
На хрестинах в Й. Мікулього в Брукліні зібрав А. Поліщук: Андр. Поліщук $1.00; Д. Марцінюк і Г. Пилипчук по 50 цнт.; І. Жедачевич, Пел. Добровська, Анна Марцінюк, А. Пилипчук, І. Кучма, С. Пюрко і Ілько Дацко по 25 цнт.; І. Мікулї 20 цт.; Г. Феданьчук 15 цт.; М. Михайлович і С. Жеранович по 10 цт. — Разом	4.30
А. Савіцький з Мінпеаполіс, Мінн.	75
На Лемківську Бурсу в Горлицях зібрано заходом Т. Хвалика на долинї міста: о. Ал. Улицкий $5.00; Теодозка Вовчак, Ваґа Братя, Текля Фатула, Мелянія Зиновяк, І. Жила і Т. Хвалик по $1.00; Ефрозка Жила, Г. Вальчук і Дж. Сілверберґ по 50 цнт.; П. Ференц і К. Кирчів по 25 цнт.; В. Докля і В. Фурка по 10 цт. — Разом	13.35
п. І. Самуїл зібрав в дїльницї міста Лафаєт: М. Ґранат, Ф. Сподарик і Д. Олешко по $1.00; О. Олешко 75 цнт.; П. Горечко, П. Федаш, С. Цимбалка, Ф. Піх, Г. Яремкевич, А. Фоца, С. Смотрич, І. Кулїк, С. Муштук, С. Мазник, І. Гожий, М. Палуцький, Г. Марущак і Ф. Пашкевич по 50 цнт.; А. Федович, П. Костик, Ф. Кулїш, М. Яцула, Ст. Ґнира, Паранька Павлина, С. Костефио, І. Шибунька, Ф. Рожак, О. Каранько, Д. Хтей, М. Запотоцький, А. Фуньо, А. Потоцький, П. Веньґер, С. Піх, Я. Набережний, Ю. Куцак, І. Павлуцький, І. Микитишин, І. Ґелета, Ст. Чіснок, Д. Потажний, Анастазія Венц, П. Шугайло і Д. Мадай по 25 цнт.; С. Шибунька і Д. Соколовський по 10 цнт. — Разом	17.45
пп. П. Малецький і С. Денеґа зібрали в дїльницї міста при улицї Канал: І. Гавриляк, Марія Евіда, Ф. Якубів, І. Рій, О. Качмар, Т. Вовк, Гр. Семусь, І. Поліщук, П. Малецький і С. Денеґа по 50 цнт.; П. Німень, П. Лабінський, П. Приставський, Г. Процик, В. Кабрин, Катерина Федорок, Д. Мебін, М. Качмар, Катерина Долик, М. Цабак, М. Гайдаш, О. Готра, І. Довгополий і Ю. Довгополий по 25 цнт.; А. Лабяк 15 цнт.; Ю. Мінясевич і І. Лубецький по 10 цнт. — Разом	8.85
пп. Д. Кальба і М. Боднарчук зібрали в дїльницї міста Гендерсон: М. Боднарчук $1.00; П. Прейдух 50 цнт.; Д. Кальба, Д. Ґнатейко, С. Леуш, Г. Леуш, Ф. Федусь, Ю. Ментух, М. Аґрес, І. Аґрес, Ю. Аґрес, А. Масковський і Ф. Ґунґ по 25 цнт. — Разом	4.50
Шкільні дїти зібрали центовими датками: Марія Кухта, Ева Кухта, Марія Кирчів, Анна Кирчів, Корнель Кічак, Марія Павчак, Никола Кадубець, Анна Бабяк, Емілія Чопко, Олена Чопко, Т. Левуш і Іван Сьпівак по 30 цнт.; Анна Фусяк 20 цнт.; Ева Туреньчак і Зофія Монянчин по 10 цт.; Марія Німець 6 цнт. — Разом	4.06
За вступні відзнаки на вечерок дня 11. мая с. р.	63.50
Тов. Укр. Соколів	30.00
Тов. Р. М. Клюб Поступовий	25.00
Бр. „Провидїнія"	15.00
Сестр. П. Д. Марії	10.00
Бр. сьв. Івана Хрестителя	5.00
Теодор Федина з Нюпорт, Р. Ай.	5.00
Разом	276.47

РОЗХІД:

Кореспонденція	91
За написанє поклику до „Свободи"	2.00
Галя на вечерок і обслуга	29.00
Стяжка до букету	75
За друкованє відзнак	3.00
Разом	$35.66

ЗІСТАВЛЕНЄ:

Прихід	276.47
Розхід	35.66
Остає	240.81
З сеї суми вислано до ст. краю (ч. посьвідки 4024997)	51.25
Зложено в Адмінїстрації „Свободи"	$189.56

В. Костецький,
кас. М. Р. Н. Комітету.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНІ.

На хрестинах у Івана Татарина в Шікаґо, Ілл. зібрано $5.30. На сю квоту зложили ся отсї добродїї: Макар Романчук $1.00; по 50 цт.: Дм. Дроздь, Ол. Пернак, В. Палиніїв і Т. Кривовяз; по 25 цт.: Григорак, Ів. Татарин, К. Юрків, Г. Мекатюк, Пр. Штим, М. Гурків і Анна Кернаш; дрібною складкою 55 цт. — Разом $5.30

Г. Гардак з Бруклина, Н. Й., зібрав від слїдуючих Товаришів: Г. Бардак $1.00; Д. Шостак і його жена $1.00; по 50 ц.: М. Владим. Н. Шенгре і Н. Нухаль; по 25 ц.: Стецїцький і А. Гулей; по 20 ц.: О. Жиноурова і Н. Школяр; Жибура 10 ц. — Разом $4.30

На хрестинах у п. Мирона Загоруйка в Істон, Па., зложили гостї отсї жертви: В. Гудз, В. Литвин, Д. Кіндратів, Ф. Саґатий, Н. Підгайний і Й. Вересюк по 50 цнт.; С. Петриляк, І. Шадловський, А. Василик і М. Загоруйко по 25 цнт.; Т. Яворський 20 цнт. — Разом $4.20. З того взяло ся 5 ц. на пересилку — остало 4.15

Датки на річ „Рідної Школи" зложені на вічу в Трой, Н. Й., дня 6. цьвітня с. р. ч. Жертводавцями з Когус, Водерліт і Трой, Н. Й.

Брацтво сьв. Димитрія, о. Е. Бартош і о. І. Якимович по $10.00; о. А. Пелеиський $5.00; по $2.00: М. Бучак, М. Носар, І. Базар, Н. Н., І. Н., В. Левкович і І. Павуляк; по $1.00: С. Гура, В. Гоздільський, Д. Зальопаний, Г. Недїльський, С. Лучковець, О. Дзямба, А. Славута, С. Могила, П. Покіда, М. Базар, С. Лучковень, П. Гура, Ю. Криницький, М. Мадараш, Г. Джинджиристий, П. Бойко, Н. Кучма, С. Параган, С. Захарчак, А. Апостол, Ю. Дичак, І. Гнатів, І. Захарчук, П. Тихоня, Г. Жмурко, І. Янчак, Н. Чуйко, М. Дмитерко, Л. Кушнїр, Я. Джинджиристий, А. Джинджиристий, П. Апостол, Н. Базар, А. Сляк і П. Ракочій; С. Джинджиристий 75 ц.; по 50 ц.: М. Назарко, І. Грицюк, П. Завойський, П. Вайта, М. Вихованець, С. Палюх, П. Ропицький, Т. Грацонь, Т. Ганиш, Т. Павелчак, М. Воряя, М. Денега, П. Горбуль, І. Грещук, В. Микусь, Т. Малецький, С. Сляк, П. Манда, І. Смалець, І. Побігайло, Л. Геда, А. Дзямба, Т. Вавренчак, Я. Васяв, Д. Когут, Е. Слободян, В. Поваляк, М. Галашин, М. Ярема, П. Дембіцький, Ю. Дичак, Т. Петрецький, К. Заваленьь, П. Дутчак, Т. Вовк, П. Заболоцький, Я. Куцик, І. Данила, Н. Щербай, І. Урбан, Ю. Опалка, Л. Завойський, Ю. Пртика, Т. Каспар, А. Бачинський, М. Апостол, В. Пашкевич, Г. Бомба, М. Піскош, К. Ковальчик і Д. Вульчин. Менших датків по причині браку часу не записувано, а і ті жертводавці, що може і офірували більше як 50 ц. а не суть тут поміщені, нехай ласкаво простять, що задля поспіху їх імен не втягнено. Всїх датків було $142.50, а по потрученю розходів $25.50 остає 117.00
які і пересилаємо до Галичини через Хв. Редакцію „Свободи". Всім поважаним жертводавцям еще раз горяче „Спаси Би" в імени „Рідної Школи".

О. І. Якимович.

На весїлю д. Вол. Крайківського в Макаду, Па., зібрано	$26.10
Місцевий Руський Народний Комітет в Джерзи Сіти, Н. Дж.	189.56
Оголошено в ч. 21. „Свободи"	12.75
Загальна квота	359.16
Вислано до „Дністра" на вкл. книжочку ч. 6800 (ч. посьвідки 4307552)	168.10
Остає	$191.06

КВАДРАТОВІ МЕТРИ НА УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД У ЛЬВОВІ.

На руки п. Григорія Патиіка з Кепонсбуґ, Па., зложили отсї добродїї: Іван Чопак, Григорій Патинюк і Антін Пиндус по $2.00; Йосиф Патинок і Петро Гобляк по $1.00. — Разом	$8.00
Оголошено в ч. 16. „Свободи"	12.00
Оголошено в ч. 18. „Свободи"	1.00
Загальна квота	$21.00

ЖЕРТВИ НА ВИБОРЧИЙ ФОНД В ГАЛИЧИНІ.

Петро Миськів з Балтімор, Мд.	1.00
Яків Миськів з Балтімор, Мд.	1.00
Разом	$2.00

ЖЕРТВИ НА ЮВИЛЕЙНИЙ ДАР ІВАНОВИ ФРАНКОВИ.

На весїлю у п. І. Міковського в Елїзабет, Н. Дж., 31 мая с. р. на поклик т. І. Левицького, котрий в своїй промові представив присутним гостям, в якім станї знаходить ся наш український нарід в теперішній хвили, та чим був др. І. Франко для нашого народа через цїле своє житє аж по нинїшний день, жертвували отсї добродії: І. Левицький і Ф. Квятик по $1.00; І. Міковський 75 ц.; І. Штанґер, М. Фаріїон, В. Змійовський, А. Данилишин, В. Миколів, Марія Василишин, Д. Захарчук, Й. Шпуляк, С. Москаль, О. Олійник, І. Качур, І. Урбан і Ф. Щур по 25 ц.; А. Березюк 15 ц.; В. Вальчишин, А. Березюк, Анна Березюк, Евдокія Гуменюк, К. Данилишин, М. Захарчук, С. Бойко, Ю. Бойко, І. Михалків, Ф. Карась і А. Василяк по 10 ц.; В. Рудик М. Кріль і М. Вальчишин по 5 ц. — Разом $7.40

Збіркою занимали ся т. І. Штанґер і т. В. Вальчишин. Всім жертводавцям щира подяка.

Оголошено в ч. 10. „Свободи"	18.25
Загальна квота	$25.65

ЖЕРТВИ НА ФОНД М. СІЧИНСЬКОГО.

ГІКСВІЛ, Л. А. (Н. Й.) Тов. ім. М. Січинського відбуло дня 25. мая с. р. свої збори в домі Григорка Годи. На тих зборах спогадалисьмо за ту жертву, яку Мирослав Січинський зложив на престол народний. Ти, славний наш Товаришу, офірував своє молоденьке житє за кривду робучого українського люду, а за то ми нинї складаємо щирі жертви для Тебе. Нехай же ті жертви будуть хоть в части нагородою за Твоє для нас пожертвоване і нехай се пожертвоване видасть як найбільші плоди. Желаючи Тобі, дорогий наш Брате і Приятелю, усього добра і щастя, вручаємо Тобі в доказ поважаня сей дар, котрий буде Тобі завсїгди пригадувати ті вдячні серця, що бють для Тебе великою любовю і пошаною. Витає Тебе молоденьке Товариство, засноване 1. липня 1912 р. під Твоєю назвою.

Тут подаємо імена Жертводавців: І. Білецький, М. Юзьвак, Р. Чупка і Д. Ратушовий по $1.00; А. Білянський, С. Чупка, М. Плис, А. Куць, М. Лещук, П. Бубаха, Анеля Мартонов, Марія Вейнир, М. Морововський, П. Весселовський, Л. Лещук, П. Лещук, Т. Гладкий, П. Гуменюк, Г. Ворчук, Г. Харчук, А. Рудик, В. Незнайко, Явдоха Комаринець, Р. Года і Н. Богачук по 50 цнт.; С. Толїш 40 цнт.; І. Хонтяний 25 цнт. — Разом $15.75

Оголошено в ч. 18. „Свободи"	2.00
Разом	$17.75

ПОКВІТОВАНЯ ЗА ВИПЛАЧЕНІ ЗАПОМОГИ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2716. Юстина Радиньска одержала $1000.00 яко посмертну запомогу по мужу Івані, чл. від. Р. Н. С. ч. 85, в Гейзелтоп, Па.

Ч. 2795. Австро-угорський конзуль в Пітсбурґу одержав $500.00 яко сирітську часть по Ґуставі Шинявськім, чл. від. Р. Н. С. ч. 23, в Гомстед, Па.

Ч. 2797. Катерина Загора одержала $600.00 яко посмертну запомогу по мужу Варнаві, чл. від. Р. Н. С. ч. 46, в Плимавт, Па.

Ч. 2799. Анна Дери одержала $1000.00 яко посмертну запомогу по мужу Йосифі, чл. від. Р. Н. С. ч. 23, в Гомстед, Па.

Ч. 2800. Миколай Душенко одержав $1000.00 яко посмертну запомогу по женї Анні, чл. від. Р. Н. С. ч. 260, в Тейлор, Па.

Ч. 2801. Варвара Попович одержала $500.00 яко посмертну запомогу по мужу Теодорі, чл. від. Р. Н. С. ч. 306, в Кумболя, Па.

Ч. 2803. Місцевий уряд одержав $148.10 яко похоронні кошти по Онуфрію Сисак, чл. від. Р. Н. С. ч. 158, в Кріксайд, Па.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

за тисячу, але як ми на Шльомка похрупостіли, то він відступив.

— Що то за Шльомко?

— Та Жид, арендар.

— Ну, бачите, то сам пан цінить се пасовиско лиш по пятьдесять ринських за морг. А кілько вас доси коштує процес?

Селяни очевидно немила була ся розмова. Вони підозріливо дивили ся то на адвоката, то один на одного, далі той, що доси головно промовляв, відповів нерадо:

— Та що пан будуть нас допитувати, кілько нас коштує процес? Коштує, що коштує, але ми мусимо дійти свого.

— Я вважав своїм обовязком із самого початку звернути вашу увагу на те, що справа буде ще коштувати не мало гроша і клопотів. Та хто знає, чи оплатить ся вам сей дорогою доходити до свого.

Селяни мов на команду встали зі своїх місць.

— Та коли пан адукат, — мовив їх бесідник кланяючись — коли пан адукат чогось на нас загнівали ся (знов поклін) і не хочуть далї проводити нашої справи (гремільний поклін усіх трьох) — то ми просимо віддати нам наші папері, а ми підемо шукати собі иншого адуката.

Селяни запукали ся. Жаден не протягнув руки.

— Та можуть пан говорити, ми не скажемо нікому.

Евгеній зміркував, що вони наструнчені против него і постановив собі не відкривати перед ними всіх карт.

— Як собі знаєте. Сеж не моя річ, тілько ваша. Отже знайте, що пан маршалок готов би був продати свій маєток.

— Та що нам з того?

— То вам з того, що можете дістати на пана якого Жида, або ще гіршого пана.

— Ой, гіршого вже не дістанемо. А Жида волимо ніж сего.

— А не ліпше би то було не дістати нікого?

— Ба, чи не ще!

— І закупити самим той маєток?

Селяни пошкробали ся в головах.

— Ні, пан нас щось дурить. До то хто таке видав, аби хлопи купували панські маєтки?

— Ну купіть ви, то й инші побачать.

— Та бійте ся Бога, паночку, де ми тількі гроші візьмемо?

— А віж по вашому гроші на се потрібні?

— А хиба ми знаємо? Та там певно з мілїон треба буде.

— Сьміїте ся, люди! Маєток оцінений усего на сто двацять тисяч, а на те сімдесять тисяч позичено в банку.

— Ну, то нас банк заліцитує.

— Вас? За що? Ви ще й не вислухали, що вам хочу сказати, а вже боїте ся, що вас банк заліцитує. Фе, не будьте дітьми. Адже видите, що пана не ліцитує, хоч він позичив і не віддає. Ви перейме банковий довг на себе.

— Не хочемо! — в один голос скрикнули селяни. — Що з того, що банк пана не ліцитує, а нас певно по році пустить з торбами.

— Алеж не бійте ся! Чекайте. Я вам ще не доповів усего. Яж вам не кажу брати банку на себе зараз, а тільно тоді, як би-сте купували маєток.

— Ні, не хочемо. То не наш антерес! Ми люди прості, нас ледахто обдурить. Що нам залазити в таке велике діло? Нам аби на своїм вижити.

Ей люди! Будете колись плакати на свій нерозум, ви і ваші діти. То на дурний кавалок пасовиска вам не жаль викидати тисячі, а коли я раю вам такий інтерес, що може вам і вашим по-

певним себе, веселим і жартовливим, то бували і у него часи сумнівів і зневіри. В такі часи він, коли не мав пильної роботи, замикав ся в своїм покою, читав, думав або писав дещо, щоб розбити чорну хмару на души.

Таке було й сьогодні. Неділя. Гарний осінний день. У всіх церквах дзвони грають, аж повітре гуде і тремтить. Вулицями товплять ся люди, коло церкви і костела цілі базари, коло шиночків мов пчіл у горячу днину, сьміхи, шум, гуркіт фіякрів. Усе мішаеть ся, заповнює душу якоюсь повіню житя.

Евгеній замкнув канцелярію і думав піти до міста. Але зараз йому відхотіло ся. Куди піду? До кого? По що? Він не мав у місті ніякого щирого приятеля. Зрештою тепер обідна пора близька; приходять із церкви або з проходу тай за стіл — не пора на відвідини. І він завернув до свого покою, замкнув двері і пробував заняти ся чим, щоб розігнати неприємне чутє. Але нерви його були розстроєні. Нічого сьвіжого до читаня не було, на писанє не було сили, і він почав ходити по покою, переміняючи своє неприємне почутє на слова і сільоґізми.

— Щож, від селян годі й надіяти ся чогось иншого. Так довго всі дурили та туманили їх, що

вони й розуміти не можуть сурдутовця такого, котрий би не хотів дурити їх. Жида розуміють, бо Жид від разу каже: дай. І знають, що здре їх, і йдуть до него, бо його поступоване простійше, відповідне до їх способу думаня.

Йому пригадали ся звичайні ради, які дають на се наші інтеліґенти. „Освіта". Він усьміхнув ся гірко. Що таке освіта? Чи вмілість читати і писати, се освіта? Чи прочитавши всі книжечки „Просьвіти" і „Общества Качковского" чоловік зробить ся осьвіченим? Що більше, чи скінчивши унїверситет і одержавши диплом чоловік робить ся осьвіченим? Так осьвіченим, щоб у кождій житєвій пригоді міг собі дати раду? Щоб не робив дурниць у найблизших йому, найпрактичнійших справах? Адже Вагман закидає свої лихварські сїти на панів, посесорів, урядників, значить, на саму сметанку інтеліґенції в повіті. І щож? Усі вони треплють ся в його сїтях, а вимотати ся не можуть. Я певний, що він не одному Брикальському може в сїй хвили приложити ніж до горла. І щож поможе тим панам їх освіта? На що вона їм, коли не в силї видерти їх із рук такого простого халатника?

Він ходив по покою і перевертав думи мов важке каміне. Чого-ж тут потрібно? Який вихід?

голїруч, рівним, виміреним кроком. Дійшовши до місця, де подвіре розширюєть ся і з поза вугла дому вихапуєть ся ясна смуга сонячного сьвітла, Баран вертає назад у тінь і знов іде по під мур своєю давньою стежкою. Се зацікавило Евгенія. Він почав придивляти ся Баранови, але не міг відкрити нїчого. Сторож ходив мов вартовий на чатї. Піднявши голову в гору, в військовій поставі, не змигаючи оком ні в сей бік, ні в той він ходив, ходив і ходив. Евгенїєви здавало ся, що бачить якісь рухи його уст, немов Баран говорив щось до себе, але голосу не було чути. Се тягло ся досить довго. Аж ось на ратуши вдарила перша година. Баран мов прокинув ся зо сну, зупинив ся, зітхнув, оглянув ся довкола, зняв капелюх, обтер собі рукавом піт із чола і втомленим кроком пішов, сим разом уже не бокуючи від сьвітла. Евгенїй слідив за ним очима: він пішов до свого покою в сутерені — певно ляже спати.

— Мабуть його епілептичні напади повторяють ся в иншій формі — подумав собі Евгеній. Платячи за кватиру він недавно згадував Вагмановій про хоробливий стан сторожа.

— Щож робити? — відповіла Жидівка. — Він свої обовязки сповняє добре. А що хорий, то вже викидати його? Він не шкідливий нікому, до-

ки його не роздразнить. Зрештою я не стою за ним, але Вагман хоче його мати у себе.

Евгеній, сказавши по правді, також не мав причини жалувати ся на Барана; він дбав про порядок у домі, держав чистоту, був усе на місци, коли його треба було післати за чим, і що найважнїйше, був мовчазливий. Дуже рідко з його уст чути було яке слово. Ходив мов у глубокій задумі. І всі довкола, знаючи його хоробливий стан, не займали його і старали ся говорити з ним лагідно — і як найменше. На його дивацтва такі як отсе ходжене на варті, не звертали уваги. Всі знали, що на него „нападає часом", але знали також, що про се найліпше не згадувати йому. Тепер, видно, на него напав привид, що він мусить відбувати варту. Шож, нешкідливий привид — подумав собі Евгеній. Йому прийшли на гадку слова Вагманової, що вона радо відправила би Барана, але Вагман упер ся при нім, щоб держати його. Що воно значить ся? Чи він має в тім якийсь свій рахунок, чи держить його з доброго серця? Адже справді не вйн яке положене Баранове! Хорий чоловік, що „на него нападає", значить, хорий на таку слабість, якої всі боять ся, а на яку лїку нема, до того відомий як убійця своєї жінки — ну, коли-б тепер Вагман відправив його, то

— Га, га, га! Правда, правда! Значить, не потребую робити собі заходів, що перебру на хвильку.

— Е, се инша річ — мовив Евгеній. — Робота досить пильна, треба зробити її.

— Надіюсь, що не конче сьогодні.

— Ну, я з таких, що завсїгди волію сьогодні, ніж завтра. Але прошу сїдати. Що вас приводить до мене в таку пізну годину, пане Стальський?

—Пізну? — аж скрикнув Стальський. — Що пан меценас мовляте! Ще ледво осьма. А я до пана меценаса справді з одною маленькою просьбою.

— Прошу, чим можу служити?

— Не знаю, як і казати. Може се буде занадто велика претенсія з мого боку...

— Ну, пане Стальський, без інтродукцій! Знаєте, ви були такі ласкаві помогти мені при інсталяції.

— Ах, пане меценас! Прошу не згадувати про се! Я робив для власної приємности і не хотів би, щоб ви за те почували ся до якогось обовязку супроти мене.

— Ну, та говорить бо вже, чого вам треба, а то ми ще на самих переговорах посваримо ся — жартуючи мовив Евгеній.

— Алеж люди, — мовив Евгеній, підходячи до них і на силу усаджуючи знов там, де сиділи, — що вам такого? Хто вам сказав, що я на вас гніваю ся? І за що би я мав гнівати ся на вас? Хочете відібрати від мене сю справу — я вам не бороню, а не відберете, то буду провадити її далі; в тім ваша воля. Я хотів поговорити з вами про иншу справу.

— Про яку?

— Ваше село досить велике, правда?

— Та досить.

— Кілько нумерів?

— Та буде більше як двісті.

— Ну, і нарід не такий дуже бідний.

— Ой говорить, не бідний! Таже не богатий.

— А все таки, ґрунту маєте досить, худібка є, хліб родить ся.

— Е, що з того! От маємо стілько, щоб із голоду не пухнути.

— Ну, а пан добре стоїть?

— А Бог його сьвятий знає.

— Має гроші? Чи може в довгах?

— А хто його знає. Ми там у його касу не заглядали.

— Отже кажете, що хотів пасовиско продавати жидови.

— Та то нам на збитки.

— Ага. Ну, але я чув, що він би й цілі свої добра готов продати.

— Та що нам із того? Він продасть, инший пан купить, а ми як були хлопами, так будемо.

— Ну, а як би ви самі купили?

— Що таке? Пасовиско?

— Ні, всї панскі ґрунти з двором і з лїсами.

— І з лїсами? Гм, гм... Пан жартують собі з нас. Хиба хлопам вільно купувати панскі добра?

— А чомуж би не вільно? Як вільно жидам, то вільно й хлопам.

— Жиди мають гроші, а хлопи відки візьмуть?

— Жиди потрафлять і без гроший купити, то чомуж би й хлопи не могли?

— Не нашої голови на се треба, — мовили селяни хитаючи головами.

— Ну, але преці варто би над сим подумати, — мовив Евгеній присуваючи ся близше до стола. — Слухайте, люди. Я би вам повів щось, але мусите менї дати слово, що нікому про се не скажете.

— О, та кому би ми мали говорити?

— Дайте руку, що будете мовчати!

томкам дати хліб у руки, то ви навіть вислухати мене не хочете.

— Та пан нам радить то, що пану випадає, але ми на те не пристанемо.

— Чому?

— Бо то не наш антерес.

— Але я готов вам допомогти, перепровадити справу.

— Біг заплатить пану, але ми на те не пристанемо.

— Волите бути жертвами і помахачами, ніж панами в своїм селі, — гірко промовив Евгеній.

Селяни всміхнули ся.

— Т-та! Пан своє знає, а ми своє.

— Якож тут моє? Чи гадаєте, що пан [illegible] купив мене, щоб я помагав [illegible] його з маєтку? Чи думаєте, що хочу обдурити вас? [illegible] Я тільки бажав би, щоб вам добре було.

— Най пан будуть вибачні, — мовив з кутка якось покорою один селянин, — але ми люди прості, ми на тих антересах не розуміємо ся і не можемо в те вдавати ся.

Вони встали і взяли шапки в руки.

— Га, як собі знаєте. Спімнете колись моє слово, що я радив вам на добре, але тоді буде за пізно.

Селяни поклонили ся і стояли мнучи шапки в руках.

— Та ми би просили, аби пан були ласкаві таки віддати нам наші папери.

Евгеній мов би води холодної бухнув у лице. Не говорячи нічого він зібрав які мав папери, що відносили ся до їх процесу, і віддав їх.

— В насії божій! Бувайте здорові, паночку! — мовили селяни виходячи.

— Дай Боже здоровля! — мовив Евгеній силуючи ся говорити спокійно і свобідно. — А як вас який жидок висс з гроший, або як знов звернете ся до біиди з панськими гайдуками і вас кілька канцелярія засадить до криміналу, то прошу знов до мене!

Селяни вийшли, але ще в дверях почали голосно говорити між собою.

— А що, куме, не правду Шльомко казав?

— Ба я! Та то видно. Пан усе за паном.

— А кождий аби лише з хлопа здерти. А викришило би вас до ноги!

XIX.

Ся розмова попсувала Евгенієві всю неділю. Хоч при людях він завсіди видавав ся спокійним,

йому пригадала ся приповідка: „Тим чорт Ляхів бере, що одинцем ходять“. І зараз же він пригадав собі Вагманові слова про пана Брижальського, що сей пан зичить гроші у ріжних Жидів і потішає себе тою думкою, буцім то вони кождий для себе держать се в секреті, і навіть не підозріває, що всї ті позички йдуть із одних рук. І певна річ, пан сам держить свої позички в секреті доки може, то-б то доки його чорт не візьме. І се має бути освічений чоловік? Ні, книжкова освіта ще не дає житєвої освіти. Неписьменний торговець може бути в житєвих справах освіченїйшим чоловіком від доктора фільософії. Житєва освіта, ось в чім річ! Щоб чоловік привикав жити з людьми, порозумівати ся з ними, солідаризувати ся. Почуте солідарности між людьми, се мета тої школи. Адже наші селяни живуть доси на становищі диких у прадїсах: що по за межами мойого вітцяму, те все вороже менї, чигає на мене, бажає мене знївечити. Відси ворожнеча між сусїдами за грібонцї, загальне недовіре, обдєснївість і брехливість. Адже я певний, що вони вийшовши від мене просто підуть до свого Шльомка і розповідять йому, що я радив їм купити панські добра. Ще й прибрешуть дещо, бо слухали нерадо і відійшли не зрозумівши добре, чого я хочу.

Він почав ходити живійше. Прикре почуте в його души дійшло до вершка і переяло краю. Йому відкрили ся веселійші горизонти.

— А коли знаю се, коли розумію причини сего, то нічого й гризти ся. Треба провести їх через школу житєвої освіти, збудити в них громадського духа, а там побачимо. При першій нагоді поїду до Буковини, розпитаю ся про ся місце, побалакаю ще з иншими людьми. Побачимо, може воно не так лихо буде, як здаєть ся.

Він зупинив ся коло вікна і зирнув на місьцький сад. Його очи все падали на те місце, де в ночи бачив чорну даму, але її не було там. Стежкою сунули ріжнобарвні хмари панів, паничів, дітий, а коло лавки, де сиділа колись чорна дама, стояв [illegible]

Евгеній зір перевів на тїсне подвіре його дому. З сего боку подвіре було вузеньке, заліснене муруваним парканом, майже темне і вогке. По під парканом ішов сторож Баран. Евгеній зразу здовж муру, він подумав, що йде до комірки по котовий або по мітлу. Але по хвили згризаючи у друге він побачив, що Баран тим самим стежком по під мур, у найтустїйшій тїни, йде назад.

що його жде? Нїхто його не прийме, нїкуди йому дївати ся, хиба перевісити торбу через плечі та йти на випрош. Нї, видно Вагман не такий злий чоловік, бо й виранку з Бараном не має мабуть нїякого. Держить його, дає хату, ще й платить дещо, а що Баран заробить від партій, то окремо — і жие бідний чоловік.

Ідучи на обід Евгеній побачив Барана на подвірю, як порав ся щось коло криниці. Він поздоровив його. Баран уклонив ся йому не мовлячи нїчого, але Евгеній замітив, що перший раз від часу їх знайомства Баран впер у него свої блискучі очи, дивив ся на него довго і вперто не змигаючи. В тих очах, так здавало ся Евгенію, було щось мов важкий сум змішаний з якоюсь болючою цікавістю. Здавалось, що він хотів щось промовити, запитати про щось у Евгенія і молодий адвокат мов прикований тим поглядом зупинив ся; ждав. Але Баран по хвилї спустив очи і занияв ся своїм дїлом, не мовлячи нїчого — і Евгеній пішов своєю дорогою.

XX.

Вечером тої самої недїлї Евгеній сидів у своїм покою занятий виробленєм якогось рекурсу.

коли нараз застукано до дверий і війшов Стальський. Після тої памятної стрічі, коли Стальський ночував у него, Евгеній рідко здибав ся з ним, не заходив у розмову і оказував ся супроти него холодним і байдужним. Він почув, що його стара антипатія до сего чоловіка збільшила ся і не завдавав собі праці скривати се. Але Стальський мов і не завважував нїчого, кланяв ся Евгенію низенько, стрічав і прощав його облесливим усьміхом і навіть — що всїм було дивно — поза очи відзивав ся про него з великими похвалами. А се була майже нечувана річ, аби Стальський похваляв кого поза очи.

— Добрий вечір пану меценасови! — мовив він втикаючи насамперед свою голову до покою. — Можна війти?

— Прошу! Добрий вечір! — мовив Евгеній не дуже то привітно, не встаючи з місця.

— Дуже перепрашаю, що перериваю пану меценасови роботу. Подїюсь, вона не дуже приємна?

Евгеній усьміхнув ся.

— Е, як би то ми лиш приємної роботи шукали, то ріжні меценаси і офіціяли могли-б і з голоду померти.

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Духовний Отець:
о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Сувак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шарнош, 524 Pine and Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія.
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Стефан Милянович, Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Глова, Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів, Jersey City, N. J.
Петро Мотало, Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович, Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill. — предсідатель.
А. Горбаль, 135 Main St., Derby, Conn. — касієр.
Е. Струтиньска, 714 Bickerdike Str., Chicago, Ill. — секр.
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Д. Андрейко, New Britain, Conn.
Др. І. Коностяньский, Shamokin, Pa.
Ю. Павчак, Brooklyn, N. Y.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

✝

Максим Жидяк, член від. 10. Вступив до Р. Н. Союза 11. жовтня 1901 р. Походив з села Чорне, пов. Горлиці, Галичина. Помер на рака дня 5. цьвітня 1913 р.

Йосиф Роман, член від. 20. Вступив до Р. Н. Союза 27. марта 1900 р. Походив з села Ріпенник, пов. Горлиці, Галичина. Помер на ревматизм дня 1. мая 1913 р.

Іван Шимський, член від. 28. Вступив до Р. Н. Союза 27. січня 1912 р. Походив з села Щавне, пов. Сянік, Галичина. Зістав убитий при роботі в майнах дня 30. марта 1913 р.

Андрій Мадараш, член від. 39. Вступив до Р. Н. Союза 30. серпня 1912 р. Походив з села Одрехова, пов. Сянік, Галичина. Помер на сухоти дня 30. марта 1913 р.

Дмитро Рапавий, член від. 46. Вступив до Р. Н. Союза 11. жовтня 1903 р. Походив з села Прибишів, пов. Сянік, Галичина. Помер на астму (задуху) дня 30. марта 1913 р.

Николай Ярапут, член від. 46. Вступив до Р. Н. Союза 22. цьвітня 1911 р. Походив з села Горонець, пов. Цішанів, Галичина. Помер на сухоти дня 22. грудня 1912 р.

Йосиф Пищала, член від. 109. Вступив до Р. Н. Союза 22. вересня 1911 р. Походив з села Гочова, пов. Сянік, Галичина. Помер на запалене дня 23. марта 1913 р.

Михайло Кремпа, член від. 126. Вступив до Р. Н. Союза 17. липня 1907 р. Походив з села Пігней, стол. Земплін, Угорщина. Помер на рака дня 11. цьвітня 1913 р.

Петро Чарнецький, член від. 225. Вступив до Р. Н. Союза 25. надолиста 1912 р. Зістав убитий в роботі елевейтром дня 16. цьвітня 1913 р.

Марія Пінкасевич, членкиця від. 228. Вступила до Р. Н. Союза 15. січня 1909 р. Походила з села Луков, пов. Сянік, Галичина. Померла на рака дня 20. цьвітня 1913 р.

Панько Гнида, член від. 272. Вступив до Р. Н. Союза 31. липня 1912 р. Походив з села Купчинці, пов. Теребовля, Галичина. Зістав убитий при роботі на зелізници дня 22. мая 1913 р.

В. І. П.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ПОРТ ДЖЕРВІС, Н. Й. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 198, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 15-го червня с. р. відбуде ся мітінг в гали у „Деламар Гавз" о годині 7-ій вечером. Кождий член має явити ся, бо котрий не явить ся, заплатить [illegible] $1.00 кари, а урядник $2.00. Будуть полагоджувати ся дуже важні справи і буде принимати ся нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — Г. Зацний, предс.; Ф. Бернад, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. сьв. Володимира, від. 179, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбуде ся в неділю 15-го червня о 1-ій годині пополудни. На тім мітінгу має явити ся кождий член, бо котрий не явить ся, заплатить кару, яку собі Братство ухвалило на річнім мітінгу. Важні справи суть до полагодження. Добра нагода для Русинів, бо Братство буде принимати нових членів за половину вступного. — М. Петровський, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бр. Рождества Пресьв. Богородиці, від. 259, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг, який мав відбути ся в неділю 15-го червня, відложений на 22-го червня і розпічне ся точно о год. 2-ій пополудни. На сей мітінг обовязком кождого члена появити ся, бо буде справоздане касове і ріжні справи до полагодження. Взиває ся довгуючих членів, щоб на сей мітінг появили ся і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані або виключені з Братства і з Р. Н. Союза. Неявивший ся член буде караний після статута. — Е. Скородинський, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 14, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбуде ся дня 15-го червня с. р. в церковній галї, Гікори і Дольман ул. На тім мітінгу будуть обговорювати ся важні справи Братства, тож обовязком кождого члена явити ся на означений час, т. є. на годину 2-гу пополудни. Будемо принимати нових членів до Братства і до Р. Н. Союза. — Г. Конча, предс.; І. Мудрейко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Тов. „Просьвіта", від. 204, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбуде ся в суботу, дня 14-го червня с. р., точно о 8-ій годині вечером, під ч. 12 Іст 8-ма улиця, в Шіцен Гол, Ню Йорк. На сей мітінг повинен явити ся кождий член і вирівнати свої залеглости до Товариства і до Р. Н. Союза, бо в противнім разі наступить суспендоване. Пригадуєсь членам, щоби на сім мітінгу зложали кавцію на розмет до Р. Н. Союза, ухвалену Товариством. Котрий член спротивить ся ухвалї Товариства, буде виключений з Товариства і з Р. Н. Союза. На сім мітінгу буде принимати ся нових членів без вступного до Товариства а до Р. Н. Союза після статута. — І. Жовнір, предс.; М. Трач, кас.; Д. Олексів, секр. рек.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 92, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбуде ся 14-го червня с. р., точно о год. 7-ій вечер. Кождий член має явити ся, бо є богато справ до полагодження. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. — Н. Ванкевич, секр.

ПАСАЙК, Н. ДЖ. Бр. сьв. О. Николая, від. 42, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбуде ся дня 22-го червня с. р., о год. 1.30 пополудни. Неприсутний член заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Буде справоздане з піврічної діяльности урядників і залагоджуване дуже важних справ, котрі суть інтересні для кождого члена. Буде се рівнож послїдний мітінг сего року, на якім будемо принимати нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — Г. Данчак, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. ім. Богородчани повідомляє всіх своїх членів, що від місяця червня мітінги будуть відбувати ся в другу суботу по першім в „Прогрес-Касіно", 30 Аве. А., Ню Йорк. Піврічний мітінг відбуде ся дня 14-го червня с. р. о год. 8-ій вечером. Кождий член повинен явити на сей мітінг, бо суть важні справи до полагодження. Неявивший ся член буде караний після ухвали. — І. Гаврилко, предс.; І. Мартинець, секр.

МІКІСРАКС, ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 91, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбуде ся дня 15-го червня с. р. в гали парохіяльній зараз по Службі Божій. Після ухвали з дня 18-го мая с. р. кождий член має явити ся в неділю, дня 15-го червня в уніформі і з відзнакою. Позаяк на той день припадають Зелені Сьвята, тому ухвалено стояти в церкві в параді. Зараз по Службі Божій ціле Братство буде фотографувати ся. Неявивший ся член заплатить 50 цнт. кари. — І. Шнур, секр.

ТЕЙЛОР, ПА. Бр. сьв. Кирила і Методія, від. 260, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбуде ся дня 22-го червня с. р. Кождий член має на тім мітінгу явити ся і вирівнати свої належитости. Неявивший ся член буде караний після статута. Мітінг пічне ся о 2-ій годині пополудни. — А. Тиханевич, предс.; І. Хома, секр.

ЕКЛЕЙ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 349, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 22, червня с. р. відбуде ся піврічний мітінг, на котрім кождий член повинен явити ся. Неявивший ся член заплатить $1.00, а урядник $2.00 кари. Просимо всіх інтересованих прибути на той мітінг, а ми кождого радо приймемо до Братства і до Р. Н. Союза. — А. Мороз, предс.; О. Костюк, кас.; Н. Війтишин, секр.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Бр. князя Данила, від. 73, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбуде ся в домі А. Сидора 15. червня с. р. На тім мітінгу мають явити ся всі члени і вирівнати свої залеглости, бо котрий член сего не зробить, буде виключений з Братства і з Р. Н. Союза. Всі урядники мають здати свої справоздання. Нових членів принимати ся буде до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Неявивший ся член заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. — М. Пшоновський, предс.; І. Витяз, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. Бр. сьв. О. Николая, від. 68, повідомляє своїх членів і членкиці, що піврічний мітінг відбуде ся дня 15. червня с. р. о год. 1-ій пополудни, при Вінлокі Еве, ч. 723, у А. Андрейовського. На тім мітінгу будуть полагоджувати ся дуже важні справи. Неявивший ся член заплатить $1.00, а урядник $1.50 кари. — Бойко предс.; Березовець, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Тов. „Запор. Січ", від. 155, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічний мітінг відбуде ся дня 22. червня с. р., точно о годині 3-тій пополудни. Кождий член повинен на сей мітінг явити ся, позаяк суть важні справи до полагодження. Неявивший ся член заплатить 25 цнт., а урядник 50 цнт. кари. Притім просить ся всіх пертамбойських членів, аби виркували в параді на Зелені сьвята до церкви. Кождий член має прийти наперед на галю рано, а з галї всі враз з прапором підемо до церкви. — І. Ваверчак, предс.; Н. Лісний, кас.; М. Чумер, секр.

СВОЄРС, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 197, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбуде ся в галї церковній дня 15. червня с. р. На порядку дневнім дуже важні справи. Котрий член на тім мітінгу не явить ся, заплатить 50 цнт. кари. — В. Пашковський, скр.

КІНГСТОН, ПА. Бр. сьв. Михаїла, від. 208, повідомляє своїх членів, що з причини празника Сошествія сьв. Духа піврічний мітінг переносить ся з дня 15. червня на день 22. червня с. р. Всі члени мають на сей мітінг явити ся о год. 2-гій пополудни у старій церкві. Неприсутні члени будуть карані після статута. — М. Манкович, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Руське Тов. „Тисьмениця", від. 144, подає до відома своїм членам, що піврічний мітінг відбуде ся дня 15. червня с. р. під ч. 431 Ехо Гол, 6-та улиця. Кождий член має явити ся на 6-ту годину вечер, бо суть важні справи до полагодження. Котрий член не явить ся на означений час, заплатить кари 50 цнт. На тім мітінгу буде принимати ся нових членів без вступного до Товариства, а до Р. Н. Союза після статута. — Н. Сосновський, прєд.; М. Шабага, кас.; А. Зубрицький, секр.

ВІЛКСБЕРІ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 99, подає до відомости своїм членам, що піврічний мітінг відбуде ся дня 15-го червня с. р. точно о год. 3-тій пополудни. Котрий член прийде по молитві, заплатить 50 цнт., а урядник $1.00 кари. Буде принимати ся нових членів від 16 до 30 літ без вступного а від 30 до 45 за половину вступного до Братства, а до Р. Н. Союза після статута. — А. Лаврів, предс.; П. Герман, секр.

ПОРТ БОВКЛЕЙ, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що піврічний мітінг відбуде ся в неділю дня 15-го червня с. р., зараз по Службі Божій (в гали церковній). На тім мітінгу кождий член має явити ся, бо котрий не явить ся, буде підлягати карі після братських статутів. — І. Малищак, секр.

ОБУРН, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від. 38, подає до загального відома, що піврічний мітінг відбуде ся дня 15. червня с. р. в гали церковній. Будемо принимати нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. С. після статута. На порядку дневнім важні справи до полагодження. Неявивший ся член заплатить $1.00 кари, а урядник $1.50. — Уряд Братства.

АВОКА, ПА. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 326, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбуде ся дня 14-го червня с. р., точно о год. 3-тій пополудни, в призначеній гали. Обовязком кождого члена є прибути на той мітінг і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі буде виключений з Братства і з Р. Н. Союза. Член, котрий не явить ся на сей мітінг, заплатить 50 ц., а урядник 1.00 дол. кари. На тім мітінгу буде принимати ся нових членів до Братства без вступного, а до Р. Н. Союза після статута. — О. Лесик, предс.; І. Пашкевич, кас.; С. Сеньків, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Сестр. Успенія Пр. Богородиці, від. 122, повідомляє всі свої членкиці, що мітінг відбуде ся не 15. червня с. р., але 29. червня. Причиною перенесення сего мітінгу є Зелені сьвята. На сей мітінг кожда сестра має появити ся, а котра має який довг, мусить його сплатити. — Є. Хорват, предс.; Р. Плей, кас.; М. Черемшак, секр.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Бр. сьв. Івана Хрестителя, від. 121, повідомляє своїх членів, що з причини празника Сошествія сьв. Духа звичайний місячний мітінг переносить ся з дня 15. червня (юнія) на день 29. червня с. р. Кождий член має на тім мітінгу явити ся і свої довги вирівнати. — Ю. Зунко, предс.; М. Черемшак, кас.; І. Радванський, секр.

НЮБУРГ, Н. Й. Бр. сьв. О. Николая, від. 176, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що дня 15. червня с. р., о год. 4-тій пополудни, відбуде ся піврічний мітінг, на котрім кождий член має явити ся. Довгуючі члени мають вирівнати всі свої залеглости. Неявивший ся член заплатить кари 50 цнт., а урядник $1.00. На тім мітінгу будуть полагоджувати ся дуже важні справи. Нових членів принимати ся буде без вступного до Братства, а до Р. Н. С. після статута. — О. Паньків, предс.; М. Бережницький, кас.; І. Коваль, секр.

ЕЛИЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ. Тов. „Запорожська Січ", від. 234, повідомляє всіх своїх членів, що піврічний мітінг відбуде ся в неділю дня 15. червня с. р., а не 14. червня, як се було подано через ошибку в 21. ч. „Свободи". — С. Колодій, секр.

ІСТ ЮНГСТАВН, О. Тов. „Сокіл" під покровом сьв. Арх. Михаїла, від. 218, подає до відомости всім своїм членам, що 11. мая с. р. відбув ся у нас річний мітінг, на котрім вибрано слідуючий уряд: Р. Гіль, предс.; Н. Залановський, заст. пред.; М. Ткачишин, секр.; І. Стех, заст. секр.; І. Бурий, кас.; І. Коваль, заст. кас.; контрольори: С. Маланій і С. Гриб; дозорці хорих: Ф. Косонуд і С. Шибеляк; Е. Омелян, капітан: М. Ясний, дверник; М. Курчицький, післанець. В. Омелян і С. Шибеляк, хоружі; мировий суд: Н. Сокіл, М. Гарасим і І. Стех. Завідомляє ся членів, що мітінги будуть відбувати ся кождої другої неділі по першім, точно о 5-тій годині вечер. — Р. Гіль, предс.

СЬВЯТОЧНИЙ ВЕЧІР

в 40-літні роковини галицько-українського письменника д-ра Івана Франка

уладжує

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22. ЧЕРВНЯ С. Р.

о год. 8. вечером в гали церковній при Корт стр. тов. „Боян" в Нюарку, Н. Дж.

ПРОГРАМА:

1. Вступне слово — виголосить тов. Дмитрів;
2. Франко-Січинський: „Даремне пісне" — відсьпіває хор;
3. Франко: „Каменярі", декламація — виголосить т. Дідоха;
4. Франко-Лисенко: „Незабудь юних днів", сольо — відсьпіває т-ка Базарнїцка;
5. Відчит — виголосить Н. Н.;
6. Кумановський: „Вязанка" — відсьпіває хор;
7. Франко: „На суді", декламація — виголосить т-ка Бігунівна;
8. Шевченко-Воробкевич: „Думи мої" — відсьпіває хор;
9. Франко, декламація — виголосить т-ка Базарнїцка;
10. В. Матюк: „Чом так скрито" — відсьпіває хор;
11. Франко: „Пяниця", декламація — виголосить т. Ткач;
12. Закінчене: Живий образ - „Ще не вмерла Україна".

Вступ 25, 35 і 50 центів.

Добровільні датки на фонд Івана Франка приймає ся з подякою.

Просимо всіх Українців з Нюарку як і з околиці, а також всі Братства і Товариства о як найчисленнійшу участь в сім сьвяті.

Комітет.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Русини Українці в Голійок, Масс. і околиці!

ПЕРШЕ ВЕЛИКЕ ВІЧЕ

відбуде ся

в суботу, дня 14-го червня (юнія) 1913 р. в польській гали при Лиман ріг Юніон стрітс., Голійок, Масс.

Початок точно о годині 7-ій вечер.

На тім вічу промовляти буде п. Дмитро Андрейко відпоручник „Просьвітної Комісії„ „Руського Народного Союза". Запрошує ся до численної участи на се віче усіх Русинів і Русинок з Голійок і околиці. Ставмо ся, Братя і Сестри, як один! Там буде нас виглядати і промовить до нас знаний певно усім, наш краян п. Д. Андрейко. З його уст довідаєм ся про житє наших Русинів за океаном. Тож повинен кождий явити ся без огляду на переконаня, де буде обговорена важна справа, котра принесе користь для нас Русинів-Українців. Вступ вільний для кождого. Прибуваймо на означену пору всі і засьвідчім перед лицем дорогого краяна, що ми сьвідомі Русини-Українці!

ЗА КОМІТЕТ:

С. Ваврищин, В. Баворовський.

ПОЗІР! БРАТЯ І СЕСТРИ УКРАЇНЦІ! ПОЗІР!

Руське Бр. сьв. Юрія, від. 160 Р. Н. С. в Джемейка, Н. Й.

устроює

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

в неділю, дня 22-го червня 1913

в парку Morningside Park, Hoffman Boulevard, Jamaica, N. Y.

На той пікнік запрашає всіх Русинів поблизьких і з околиці. Братя і Сестри не пожалуйте Вашого труду, але прийдіть на наш пікнік а певно не пожалуєте і будете вдоволені. Галя і парк великий, так, що кождий буде міг красно забавити ся і погуляти на сьвіжім воздусі, бо грати буде знаменита руська музика.

Початок о 1-ій годині пополудни.

Вступ від особи 25 цт.

За добру забаву і услугу ручить

23-25 **КОМІТЕТ.**

ПОЗІР! НОРТГЕМПТОН, ПА. ПОЗІР!

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

устроює

Сестрицтво сьв. Ольги, відділ 318, в Зелений понеділок

ДНЯ 16-го ЧЕРВНЯ 1913

о 6-ій годині вечер в гали п. Стефана Цапа, Нюпорт Аве.

Вступ для мужчин 25 ц., для женщин 15 ц.

На сей баль запрошуємо чесне братство, відділ 33, Сестрицтво, від. 252, братство Соединенія, братство Общества і взагалї всіх Русинів і Словаків. Музика добра і добра перекуска. За добру забаву ручить — **Комітет.** 23-24.

Тов. Запорож. Січ' від. 342, в Картерет, Н. Дж.

устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в понеділок, дня 16-го червня 1913 р.

В ГАЛИ КІША.

Початок о год. 7. вечер. Вступ 25 [illegible]

Родимці! Не забувайте, що се є послїдна забава перед постом. Проте просимо зійтись численно на сю забаву, де потанцюєте руського козачка або коломийку, а наш специяльний фет скріпить Ваші сили і додасть охоти до дальшої забави. 23-24 **Комітет.**

ПОЗІР РУСИНИ! БАЛЬ! БАЛЬ!

Товариство „Запорожська Січ", від. 67 Р. Н. С. в Ансонія, Конн.

устроює **БАЛЬ в суботу 14. червня** на гали Indian Will Hall, під числом 139 Main St., Derby, Conn.

Початок о 5-ій год. пополудни.

На сей Баль запрошуємо всіх Русинів Українців з дооколичних місцевостий. Також буде ся принимати членів до Товариства від 16 до [illegible] літ без вступного, а від 25 до 35 за половину вступного, до Союза після статута. Так само буде вигравка золотої годинки на дохід Тов. Зап. Січ. Тож приходіть Родимці, щоб по товариськи забавити ся, мов у своїй хаті. За добру забаву ручить 23-24

СТАРШИНА БАЛЮ.

Бр. сьв. Арх. Мих., від. 350 в Стемфорд, Конн.

уряджує

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ РІЧНИЙ БАЛЬ

в суботу дня 14-го с. м.

в „Mission Street" гали, на котрий отсим запрашає кромі Русинів також всіх тут замешкалих Славян з нами симпатизуючих. Забава зачне ся о год. 4.30 попол. а комітет приложить всіх старань, щоби участників вдоволити — **КОМІТЕТ.**

НЮБУРГ, Н. Й.

Братство сьв. О. Николая, відділ Руського Народного Союза 176

устроює

Перший Руський Баль

в суботу, дня 21-го червня с. р.

в Маннахор Галї, при Chambers St.

Початок о 4-ій годині пополудни.

На той баль запрошує ся всіх Русинів і Словаків з поблизьких місцевостий. Музика добра. Смачні перекуски. За добру забаву ручить **КОМІТЕТ.**

Вступ 25 центів.

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Товариство сьпівацько аматорське

устроює

в суботу, дня 14 го червня 1913 р.

представлене

„Настоящі"

комедія в одній дії.

Представлене відограє ся в гали церковній

Початок точно о годині 8-ій вечером

На се представлене запрошуєсь усіх місцевих як також позамісцевих Русинів. Штука є дуже поучаюча.

Заходом читальні парохіяльної в Карнеґі, Па.

відограє ся

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 15-го ЧЕРВНЯ 1913 р.

о годині 7.30 вечером, в гали парохіяльній

театральне представлене

Сватане на Гончарівці

українська оперета на 3 дії Гр. Квітки Основяненка

ДІЄВІ ОСОБИ:

Прокіп Шкурат, обив. з-за Лопані	п. К. Дичун
Одарка, його жінка	п-на Ю. Д[illegible]
Уляна, їх дочка	п-на М. [illegible]
Олексій, кріпак	п. С. Пелех
Павло Кандзюба	п. Д. Шпак
Стецько, його син	п. А. Тварок
Осип Скорик, одставний салдат	п. М. Чемний
Тиміш, обиватель з Зайковки	п. Д. Шпак

Дівки, подруги Уляни: п-на Анна і Анастазія Сердюнські і М. Коруц.

Діє ся в городі Харкові на Гончарівці.

Режісер: п. Семен Пелех.

Ціни місць: по 75 цт., 50 цт. і 25 цт., діти 10 цт.

Запрашає ся до ласкавої участи в сім представленю Родимців з околиці Пітсбурґа і Карнеґі.
